

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2020-01-06

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Misstänksamhet och Trump-feber

*-En kvalitativ studie om två svenska tidningars rapportering gällande
coronapandemin i USA och Ryssland.*

Författare: Alva Bergland och Moa Haltorp

Handledare: Marina Ghersetti

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: Misstänksamhet och Trump-feber
Authors: Alva Bergland och Moa Haltorp
Level: Bachelor thesis in Journalism
Term: HT 2020
Supervisor: Marina Ghersetti

The covid-19 pandemic has affected the whole world in different ways and each country has had a unique approach towards the crisis. Russia and the United States are both powerful nations that regularly appear in the Swedish media coverage. But how does the Swedish news reflect the current situation in Russia and the United States? In this thesis we have comparatively examined the two biggest Swedish newspapers; Aftonbladet and Dagens Nyheter of the basis of this issue.

Our purpose is to look deeper into the media coverage and to see which images are reproduced of the two countries. We also want to see if there are any differences between the countries and how they are presented. The question we wanted to ask ourselves whilst doing this is “what picture is given by Trump and the US during the Corona pandemic?” And the same thing but about Putin and Russia. We also asked ourselves “Does the image produced by the media coverage indicate any differences between the countries and if so, then how?” The theories we are using to examine this are above all the Theory of Framing, media logic and journalism during crises.

There are two methods used in this thesis, one quantitative method and one qualitative method. The quantitative method is used to see the media coverage in a bigger perspective, how much is reported in general from the both countries? Also as a pilot study to guide us through the qualitative method. During the qualitative text analysis we have looked deeper into the texts to understand the explicit and implicit meanings of the news articles.

The main findings in this study is that there is an existing negative picture of the news from both countries. They are looked at in different ways, but there is still a framing done to mediate a negative picture. Donald Trump receives a lot of criticism towards him as a person, while Vladimir Putin is represented within a bigger picture of the whole political system of Russia that receives criticism from its inhabitants. Trump is the main focus in the articles that we’ve studied and Putin has a more anonymous approach. The differences can be summarized to the focus on Donald Trump’s actions versus the abstraction of the Russian state.

Keywords: pandemic, corona, swedish media coverage, Putin, Trump, United States, Russia, Dagens Nyheter, Aftonbladet

Innehållsförteckning

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	6
2. Teori och tidigare forskning.....	8
2.1 Teorier	8
2.1.1 Medielogik	8
2.1.2 Gestaltningsteori	8
2.1.3 Schablonisering, förenklade bilder och stereotypisering	9
2.1.4 En teori om nyhetsvärdering	9
2.1.5 Kriskommunikation och krisjournalistiken.....	10
2.2 Tidigare forskning	11
2.2.1 Mäktiga ryssars utrymme.....	11
2.2.2 Våld, mord och propaganda	11
2.2.3 Vår storebror USA	12
2.2.4 State of the Donald.....	12
2.2.5 Ryskt hot och amerikanskt hjältemod.....	13
2.2.6 Fokus på skillnader	13
3. Syfte och frågeställningar.....	14
3.1 Syfte	14
3.2 Frågeställningar	14
3.3 Utomvetenskaplig relevans	14
3.4 Inomvetenskaplig relevans	15
4. Metod och material	16
4.1 Uppsatsens material.....	16
4.1.1. Urval kvantitativ innehållsanalys.....	16
4.1.2 Kvantitativ innehållsanalys	17
4.1.3 Urval kvalitativ innehållsanalys.....	17
4.1.4 Kvalitativ innehållsanalys	17
4.2 Metoddiskussion.....	18
4.3. Operationalisering	19
4.4 Validitet.....	20
4.5 Reliabilitet	20
5. Resultat	22
5.1 Kvantitativ analys av förekomst.....	22

5.2 Kvalitativ innehållsanalys	24
5.2.1 Vilken bild ges av Trump och USA under coronapandemin?	24
5.2.1.1 Vad handlar artiklarna om?	24
5.2.1.2 Källor och aktörer	24
5.2.1.3 Dramatisering	25
5.2.1.4 Bilden av Trump	26
5.2.2 Vilken bild ges av Putin och Ryssland under coronapandemin?	27
5.2.2.1 Vad handlar artiklarna om?	27
5.2.2.2 Källor och aktörer	28
5.2.2.3 Dramatisering och värdeladdade ord	29
5.2.2.4 Bilden av Putin	31
5.2.3 Skiljer sig bilden som rapporteringen ger mellan länderna? Hur då isåfall?	32
5.2.3.1 Vad handlar artiklarna om?	32
5.2.3.2 Skillnaderna och likheterna mellan bilden av presidenterna	32
5.2.3.3 Värdeladdade ord	34
5.2.3.4 Aktörer i artiklarna	37
6. Sammanfattning och diskussion	39
6.1 Misstänksamhet i öst och Trump-feber i väst	39
6.2 Slutdiskussion och framtida forskning	43
Referenslista	44

1. Inledning

“Varför uppvisar den västerländska pressen denna brist på objektivitet när det gäller Ryssland? Hur kan man förklara denna pavlovska reflex att ständigt svärta ned? Varför kastar man alla journalistikens ärofulla värderingar överbord så snart någon nämner Ryssland och Putin: sökandet efter sanningen, strävan att förstå och att lära, bruket att släppa fram olika synpunkter, förmågan till empati och respekt?” (Mettan, 2017: 64)

Det frågar sig den schweiziska journalisten Guy Mettan i sin bok, *Varför vi älskar att hata Ryssland* (2017), något som har kommit att kallas för ett pionjärverk inom den västliga diskussionen kring just russofobi, den västliga rädslan för “ryssen”. Trots att boken inte är en fullfjädrad vetenskaplig studie, kan den få viss relevans för forskningen gällande den västliga mediebildningen av landet i öst. Skildrar Guy Mettan en empiriskt sann bild i sin bok? Enligt tidigare forskning på ämnet, så är svaret ja.

I somras publicerade Dagens Nyheter en intervju med den ryska ambassadören i Stockholm, Viktor Tatarintsev (Dagens Nyheter, 2 juli 2020). Tatarintsev uttryckte där sin frustration över Sveriges relation till Ryssland. Han anser att annekteringen av Krimhalvön med efterföljande sanktioner är en stor del av anledningen till Sveriges motvilja att samarbeta. Tatarintsev menar också på att massmedierna förmedlar en ensidig negativ bild av Ryssland i Sverige, det som Guy Mettan även poängterade i detta kapitlets inledande citat.

Detta är något som även bekräftas i den tidigare forskning som finns på ämnet, som vi nämner under avsnittet “2.2 Tidigare forskning”. Det är inte bara bilden av Ryssland som påstås vara förenklad i svenska medier, utan även stormakten USA. Sedan Donald Trump kom att bli USA:s 45:e president har tongångarna i svensk media om det stora landet i väst svängt rejält. Michael Nystås, författare till boken *#Trumpgate* (2018), menar på att den svenska mediebildningen av Donald Trump är “starkt negativt vinklad” (SVT Opinion, 17 april, 2018). Detta baserat på en granskning gjord av Nystås där flertal artiklar, tv- och radioinslag analyserades.

Kulturellt ligger Sverige mycket nära USA, något som även redogörs för i boken *Det blågula stjärnbaneret* (Åsard et al, 2016) I ett pressmeddelande skrev bokens redaktör Erik Åsard, professor och statsvetare, följande:

“USA är landet vi svenskar älskar att älska och hata. Så har det varit i över två sekler. Vi svenskar har, av historiska och andra skäl, en mycket nära relation till USA, ett förhållande som i intensitet bara kan jämföras med det vi har till våra nordiska grannländer.”

Med Sveriges kulturellt nära relation till USA, som står i kontrast till vår relation med Ryssland kan vi även konstatera att dessa stormakter har vitt skilda kulturer och en lång men samtidigt pågående historia av att figurera som två motpoler i världspolitiken.

Som en följd av framfarten för viruset covid-19 är läget i världen långt från normalt. Coronapandemin är benämningen för den virussjukdom som under 2020 drabbat världens alla hörn. En pandemi som i skrivande stund skördat 1, 945, 610 liv (World Health Organization, 2021-01-13) globalt och tvingat världens befolkning att anpassa sig efter de rådande omständigheterna. I takt med att människors informationsbehov ökar under en kris, är

journalistikens uppgift att fylla detta behov (Modh, 2003). Så har även varit fallet under coronapandemin, vilket även aktuell forskning bekräftar - Sverige har genomgått en markant ökning i mediekonsumtionen sen pandemins start: *“As normally is the case during crises, news media consumption in Sweden generally increased during the pandemic”*. (Nord & von Krogh, 2020: 17).

I samband med den rådande krisen har stormakternas agerande granskats hårt världen över. Ryssland har varit i medialt blåsväder i samband med det hårt kritiserade ryska vaccinet, medan USA har vacklat i att föreslå restriktioner för sina medborgare. Det vi vill undersöka är hur resultatet av tidigare forskning på den svenska mediabild gentemot Ryssland och USA också gäller under coronapandemin, eller om den har förändrats.

1.1 Bakgrund

En studie som denna kräver att man som författare även tar hänsyn till historien. Som nämnt i inledningen har Sverige en relativt komplex relation med Ryssland i dagsläget, vilket kan vara en bidragande faktor till hur rapporteringen ser ut. Relationen med USA är desto varmare. Som nämnt innan är USA en stark influens rent kulturellt och det demokratiska statskicket är begripligt och igenkännligt för gemene svensk. För att slippa göra ett historiskt djupdyk ner i Sovjet-tiden har vi valt att avgränsa historien till närliggande händelser.

Sveriges moderna relation till Ryssland har på senare tid präglats av konflikter och rädsla. Vladislav Savic, journalist och före detta utrikeskorrespondent resonerar kring relationen länderna sinsemellan i boken *Rysskräcken och Vladimir Putin* (2010). Savic menar att Sverige var betydligt mer positiva gentemot Ryssland under 90-talet och runt millennieskiftet, för att sedan blir alltmer fientligt inställda till det stora landet i öst. Den “ryska hotbilden” började florera i medierna runt 2005, enligt Savic. Detta på grund av spekulationer om att den rysk-tyska gasledningen i Östersjön skulle användas som spioncentral. Detta klingade så småningom av, men rädslan för “ryssen” levde kvar: *“Den sammantagna bilden som dominerat i de svenska medierna under de senaste åren har varit att vi har fått en potentiellt mycket farlig granne i öst”* (Savic 2010:262). Även Rysslands annektering av Krimhalvön i april 2014 var något som utgjorde en rejäl törn i relationen till Sverige:

Sveriges förbindelser med Ryssland är breda och sträcker sig över de flesta områden. Sedan 2014 har dock de bilaterala relationerna påverkats negativt av Rysslands agerande i Ukraina. Sverige står bakom de sanktioner som EU har infört mot Ryssland efter den olagliga annekteringen av Krim och efterföljande aggression i östra Ukraina. (Utrikesdepartementet, 2020)

Som nämnt tidigare är denna studie tänkt för att belysa om det finns, och iså fall vilka, skillnader som framkommer i Sveriges rapportering om Ryssland respektive USA. USA är ett land som Sverige inte bara är kulturellt nära, utan även ett land som våra diplomatiska och ekonomiska förbindelser är mycket starka till.

Relationerna mellan Sverige och USA spänner över ett stort antal sektorer. Några centrala områden för bilateralt samarbete är handel och investeringar, energi- och miljöteknik, jämställdhet, globala utvecklingsfrågor samt säkerhets- och försvarspolitik. (Utrikesdepartementet, 2020)

Trots att dessa uttalanden från Sveriges Utrikesdepartement enbart fokuserar på det diplomatiska perspektivet, kan de ge oss en överblick i hur relationerna till länderna ser ut i dagsläget. För att genomföra denna studie är det lika viktigt med en bild av dagsläget som det är med en historisk förankring. Nedan kommer en kort redogörelse för hur coronapandemin har drabbat dessa två länder. För Ryssland var pandemins inledande period präglad av stor misstro, både internationellt men även i landet, till Ryssland officiella siffror gällande antalet smittade och/eller döda. (Svenska Dagbladet, 18 mars 2020).

I maj tidigare i år rapporterade svenska medier om ett Ryssland som drabbats hårt av pandemin. Framst hade då storstäder som Moskva och St Petersburg många smittade under den aktuella perioden (Sveriges Radio, 15 maj 2020). Under sommaren lade Ryssland stort fokus på att utveckla ett vaccin, något som blev mycket omdebatterat i flera internationella medier. Ryssland har även infört flera restriktioner, både på nationell och regional nivå. 28 oktober blev munskydd obligatoriskt när man vistas på allmänna platser och i Moskva rekommenderas de som kan att jobba hemifrån. Restriktioner gällande barer, nattklubbar, biografier och teatrar finns också i Moskva och kommer gälla till i början av nästa år. Detta enligt Svenska Ambassaden i Moskva (Swedenabroad.se, 2020, november).

USA har också drabbats hårt av Covid-19 och anses vara ett av världens hårdast drabbade länder med 6,8 miljoner smittade, enligt Ekot (22 september, 2020). Även här har restriktioner upprättats och innefattar bland annat munskydd och begränsad rörelsefrihet. (Swedenabroad.se, 2020, november).

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Teorier

Här presenteras de teorier med relevans för denna uppsats. Teorierna skapar grund för huruvida vi kan tolka våra resultat. Vi kommer främst utgå från medielogik, gestaltningsteori, krisjournalistik samt teori om nyhetsvärdering.

2.1.1 Medielogik

Medielogik är en teori som vi kommer att utgå från, då det ofta är nyhetsmedierna själva och deras behov som styr innehållet - snarare än verkligheten. (Strömbäck, 2019) I samband med samhällets medialisering blir således resultatet att samhället anpassar sig efter den verklighet som medierna förmedlar. *Vad* och *hur* medierna rapporterar får stor betydelse för människors verklighetsuppfattning samt opinionsbildningen (ibid). *Gatekeeping* (White, Nielsen, 2017; Shoemaker & Vos, 2009) är ett centralt begrepp som innebär att man historiskt såg medierna som samhällets grindvaktare till offentligheten (Strömbäck, 2019). Med detta innebär att medierna fortfarande ses som en del av en egen institution i samhället. Exempel som Strömbäck tar upp i sin antologi är just *Dagens Nyheter* samt *Aftonbladet* som en del av den moderna tolkningen av gatekeeping då dessa ses som två exempel på nyhetsmedier som är institutionella medier. Detta menas också kan vara en förväntan på stora likheter i nyhetsurval. Det centrala inom medielogiken kan ses vara berättarteknikerna som journalisterna använder sig av. Till dessa berättarteknikerna hör tillspetsning, förenkling, polarisering, konkretion, intensifiering, personifiering och stereotypisering. (Strömbäck, 2019). De två sistnämnda är de berättartekniker som får extra mycket fokus i denna studie. Personifiering handlar om när en enskild individ får gestalta de problem som ett större system ger upphov till (Lundgren et al, 1999: 56). Stereotypisering återkommer vi till nedan.

Journalister har tillfrågats i undersökningar hur en händelse blir en del av nyhetsurval och hur stor betydelse olika faktorer ska ha för att en händelse ska bli en nyhet (Strömbäck m.fl., 2012a, 2012b; se också Ghersetti 2011). Detta visar på en skillnad, vad som finns och vad som borde finnas i nyhetsvärdering. Resultat från denna forskning som visar på detta är vad som har störst betydelse är till exempel "*att händelsen är sensationell och oväntat*" gentemot vad journalisterna anser borde vara viktigast som till exempel är "*att händelsen ökar människors insikter och kunskaper*". Strömbäck förklarar det på följande sätt: "*Även om teorin om medielogik inte primärt handlar om nyhetsurval och nyhetsvärdering är den med andra ord relevant för förståelsen av vad som blir nyheter*" (Strömbäck 2019, s 179).

2.1.2 Gestaltningsteori

"*Det handlar om allt från den journalistiska infallsvinkeln, vilka källor som får uttala sig och vilka fakta som åberopas till - inte minst - hur värdeladdade ord används*" (Shehata 2019: 343). Gestaltningsteorin handlar om hur medierna skildrar verkligheten, men att den skildringen inte går att utföra med samtliga parametrar som verkligheten innebär, som beskrivet i citatet ovan. Gestaltningsteorin går under medielogik och den generella

utgångspunkten är att journalistiska gestaltningar är oundvikliga. Ibland sker de medvetet från journalisten men kan även vara omedvetna gestaltningar som görs (Shehata, 2019). Gestaltningsteorin kan komma att vara intressant att använda i vår studie, då vi undersöker hur dessa länder framställs, dels med hjälp av gestaltningar.

Vår utgångspunkt är att svensk media använder sig av episodisk gestaltning snarare än tematisk gestaltning, (Shehata, 2019) i rapporteringen av USA men också framförallt Ryssland. Episodisk gestaltning fokuserar på en specifik händelse som sätts i ett generellt sammanhang, såsom coronakrisen. Den episodiska gestaltningen handlar, till skillnad från tematisk, om att det påverkar nyhetskonsumentens opinion och specifika politiker eller större aktörer när den tematiska gestaltningen fokuserar på samhället hellre än den enskilde individen (Strömbäck, 2019). Ett exempel skulle kunna vara att en artikel fokuserar på hur en förskola drabbats av nedskärningar i budget (episodisk gestaltning) eller på hur resurserna omfördelats och vilka effekter det får (tematisk gestaltning) (Aalberg, et al., 2012).

Vi kommer att använda oss av politiska och sakfrågespecifika gestaltningar, som har en direkt koppling till de ämnen som befinner sig på den mediala agendan samt politiska gestaltningar. Med sakfrågegestaltningar menas gestaltningar som blir relevant för en specifik händelse eller sakfråga (de Vreese, 2005). I detta fall kan man exemplifiera detta med hur frågor kopplade till coronapandemin gestaltas, sedan hur coronapandemin som specifik händelse i sig gestaltas i media. Gestaltning av politik handlar om en process där kampen om makt står i centrum. Då det fokuseras på politiska gestaltningen inom journalistiken så gestaltas det som spel och strategi, vilka motiv politiska aktörer har, vinnare och förlorare för opinionen eller inflytande eller hur politiken bedrivs. (Aalberg, et al., 2012).

2.1.3 Schablonisering, förenklade bilder och stereotypisering

Avhandlingen *Sensationella berättelser* (Ghersetti, 2000) beskriver schablonisering som att nyhetsrapporteringen bygger på stereotypa bilder av händelser, grupper och människor. En stereotyp kan definieras som en starkt förenklad bild av en person, institution, händelse eller förhållande som accepterats av ett stort antal människor. (Ghersetti, 2000). *“Stereotyper kan därför liknas vid generaliserande och ofullständiga men användbara förenklingar av människor skeenden och förhållande i verkligheten”* (Ghersetti, 2000:43).

Det finns minst tre sätt som detta påverkar nyhetsprocessen och den bild som nyheterna ger av verkligheten. För det första så identifierar journalister ofta vad som är nyheter utifrån stereotypa uppfattningar om verkligheten. För det andra blir pågående skeenden i verkligheten som nyhetsmedierna förhåller sig till ofta framställt utifrån stereotypa förväntningar om utvecklingen. För det tredje så menar Ghersetti att medierna beskriver verkligheten med hjälp av schabloner. Därmed förmedlar de klichéartade uppfattningar till publiken (Ghersetti, 2000)

2.1.4 En teori om nyhetsvärdering

Redan 1965 kom Johan Galtung och Mari Holmboe Ruge med en undersökning av norska nyhetsmediers bevakning kring utrikesnyheter. De tittade på hur tre olika kriser rapporterades om; Kubakrisen och Kongokrisen, båda 1960, samt Cypernkrisen 1964.

De hade fyra hypoteser:

1. *The more distant the nation, the higher the tendency to report elite action.*
2. *The lower the rank of the person, the more negative the event.*
3. *The more distant the nation, the more negative the event.*
4. *The more culturally distant the theatre, the more relevant must the event appear to be.*

Det som Galtung och Ruge menar här är att ju kulturellt längre bort en händelse är, desto större måste händelsen vara för att nå nyhetsplats. Vi ser den fjärde hypotesen som den mest relevanta till vår undersökning då det handlar om den kulturella versus icke kulturella man i Sverige delar med USA respektive Ryssland. Detta citat är en del av Galtung och Ruges slutsats angående den fjärde hypotesen.

“In the case of culturally close countries like the UK, the USA and Belgium, a great variety of news stories reaches the papers every day, regardless of major events. This would serve to balance off the negative impression these countries give as partners in the colonial crises analyzed.” (Galtung & Ruge, 1965: 79)

Men även den första hypotesen är av relevans, då Sverige rent geografiskt ligger betydligt närmare Ryssland än USA.

I Anna Roosvalls doktorsavhandling *“Utrikesjournalistikens antropologi”* beskriver Roosvall att de hypoteserna som Galtung och Ruge ställde upp har en större betydelse än för endast norska nyhetsmedier, utan för *”[...] hela det västerländska nyhetssystem som dominerar mediemarknaden”* (Roosvall, 2005: 18). Vilket i sådant fall ger relevans än idag och för de fenomen vi vill undersöka i denna uppsats.

2.1.5 Kriskommunikation och krisjournalistiken

Kriskommunikation definieras av myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) på följande sätt: *“Utbyte av information inom och mellan myndigheter, organisationer, medier, berörda individer och grupper före, under och efter en kris”*. (Krisberedskapsmyndigheten, 2015)

Kriskommunikation beskrivs i boken *“Kriskommunikation 2.0”* (Odén, Djerff-Pierre, Ghersetti, Johansson, 2016) som att medierna varit väldigt viktiga för allmänheten som den initiala vägen för att ta del av ny information. Enligt författarnas slutsats blir 90% av Sveriges invånare informerade via medier och därför anser vi att det är viktigt att vi tar med kriskommunikation som en teori att luta sig tillbaka till när vi skriver denna studie.

Krisjournalistiken studeras med utgångspunkt i samma metoder och teorier som andra organisation- och innehållstudier men skiljer främst i den bemärkelse att kriser kräver ett akut informationsbehov (Ghersetti, Odén, 2019). Den förväntas skapa mening i en, ibland, pågående kaotisk situation. På dessa villkor skapar sig bevakningen två olika perspektiv. För det första öppnar krisjournalistik upp för att aktörer med egen agenda utnyttjar publiciteten.

Det kan till exempel vara politiker eller myndigheter som kan använda utrymmet för att legitimera sitt agerande, vilket kan komma bli centralt i denna uppsats. För det andra främjar det en schabloniserad journalistik till följd av osäkerhet och tidspress. Till exempel så lyfts förväntade aspekter och perspektiv fram och inblandade aktörer tenderar att tillskrivas stereotypa roller i händelseutvecklingen. Ett annat återkommande mönster är att rapporteringen övergår från informationsorienterad till granskande. Där kräver krisjournalistiken att orsakerna och hanteringen ska granskas och frågor riktas till att bli ansvarsutkrävande och makthavare ställs till svars (ibid). Krisjournalistiken beskrivs också på detta sätt:

“Denna typ av undersökande journalistik kan därmed bidra till att avslöja såväl strukturella som individuella tillkortakommanden som direkt eller indirekt medverkat till att utlösa eller förvärra en samhällskris, och därigenom bidra till en omorganisering av samhällets beredskap och krishantering” (Ghersetti, Odén, 2019: 278).

2.2 Tidigare forskning

Tidigare forskning på Sveriges mediebild av Ryssland i jämförelse med USA är inte omfattande. Det finns en del forskning, men den rena mediebildens av vardaglig rapportering står relativt öppen för nya undersökningar. Mycket relaterar till rapportering i kriser eller liknande, precis som vi gör i denna uppsats.

2.2.1 Mäktiga ryssars utrymme

“Russia in Nordic News Media Coverage of Nordic Countries in News Media of Russia” (Kabel, 2019) är en antologi som fokuserar på hur mediebildens av Ryssland ser ut i Norden. Det kapitel vi främst kommer utgå från är givetvis kapitlet om Sveriges bild av Ryssland. Kapitelförfattaren, Jonathan Nordström, diskuterar vilka som får synas i svensk medierapportering om Ryssland och kom där fram till att de som får synas är politiker och opinionsbildare, samt experter och andra “högt uppsatta”. Den vanliga människan hade inte lika stor plats. Nordström drar även slutsatsen att media skulle kunna omforma svenskarnas syn på Ryssland genom att låta det “vanliga folket” synas i större utsträckning. Nordström resonerar att det kan vara en bidragande faktor till vår syn på Ryssland överlag: att det ses som ett elitistiskt samhälle där invånarna trycks ner av makten. Nordström tar även upp att bristen på korrespondenter i Ryssland är en bidragande faktor till den onyanserade rapporteringen. *“If Sweden is a country characterised as russophobic one can ask if it is also reflected in the media coverage.”* (Nordström, 2019: 75)

2.2.2 Våld, mord och propaganda

På Danmarks journalisthögskola har en rapport skrivits om *“Mediernes (nye) verdensbilleder”* (Berggren, 2016) där de undersökt bland annat Ryssland och Putin ur ett framingsperspektiv. Kapitelförfattaren Hendrik Berggren har i kapitlet *“Putin – ikke en af vore egne”* granskat artiklar av både åsiktsform och rena nyhetsartiklar. Han har bland annat tagit fram en ordlista med ord som explicit och implicit förknippas med Ryssland och Vladimir

Putin i den danska nyhetsrapporteringen. “Slå ihjel” samt “løgn” — ord som explicit förknippas med landet i öst. Han beskriver också situationen på följande sätt: ”*Implicit fordömmes de den russiske ageren: Aggression, vold, mord, propaganda, der forleder til vold, er i en dansk kontekst negativt. Eksplicit taler artiklerne om, at Putin og det russiske styre lyver, agerer i det skjulte og har hemmelige dagsordener. Alt sammen moralsk problematisk*” (Berggren, 2016, s.52)

Eftersom Danmark och Sverige har liknande mediasystem (Hallin & Mancini 2004) så är denna forskning applicerbar på det svenska samhället och den svenska rapporteringen som vi ska undersöka.

2.2.3 Vår storebror USA

Den primära studien vi utgår från när vi ser hur Sverige har rapporterat om USA, är “*Understanding the Prime Mover: Ambivalent Swedish Press Discourse on the USA from 1984 to 2009*” (Hammarlund & Riegert, 2011) och är den senaste forskning vi hittat. Vi kan därför ge en uppdatering om läget hur rapporteringen ser ut, i vårt fall färgat av coronapandemin.

Studien fokuserar på ett långt tidsspänn från 1984 till 2009 och kan dra slutsatser hur svenska journalister förmedlar synen på USA. I studien beskriver Hammarlund och Riegert att det i svensk media framkommit mycket kritik mot USA som land, men slutsatsen i uppsatsen är att vi fortfarande ser dem som en sorts storebror som gett mycket kultur som vi anammat i Sverige. Vilket gör vår journalistiska ställning till viss del komplicerad, genom att ge mycket kritik till makthavare men hylla kulturen.

“... *more criticism and trepidation is expressed by Swedish journalists during unilateral Republican presidencies than under more multilateral democratic ones. However, even during periods of heavy criticism, such as during the Bush administration, the US is also described as a role model in the sense that it represents democracy and necessary economic reforms.*” (Hammarlund & Riegert, 2011:15)

2.2.4 State of the Donald

Det finns dock studier som fokuserat mer på framställningen av Donald Trump som person i mediasverige, vilket vi också kommer att använda oss av. I och med att USA och Ryssland har två färgstarka och kontroversiella ledare är det en omöjlighet att inte fokusera på hur de som personer framställs i media. Ett exempel är kandidatuppsatsen *State of the Donald* (Linde & Olsson, 2016), där framställningen av Donald Trump i fyra svenska morgon- och kvällstidningar undersöks med hjälp av en kvantitativ analys. Där undersökte de olika gestaltningar av presidenten efter valet 2016. De kom fram till han porträtteras på ett mer “vinnande” sätt i morgontidningarna än i kvällspressen, där man var mer kritisk till hans vinst i valet. Detta kan komma att vara relevant då även vi komparativt ska undersöka en morgontidning och en kvällstidning.

2.2.5 Ryskt hot och amerikanskt hjältemod

Kandidatuppsatsen "*Ryskt hot och amerikanskt hjältemod - En kvalitativ jämförelse av svenska mediers rapportering om nyhetshändelser i Ryssland respektive USA*" (Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl, 2016) redogör likt det vi vill, se skillnaden i svensk rapportering om USA respektive Ryssland. Tenitskaja, Eriksson och Blomdahl har - likt oss själva - granskat nyhetsartiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys för att se hur dessa svenska tidningar framställer USA och Ryssland. De kom fram till att svenska medier känner större tillit till amerikanska medier än till ryska. Vi vill utgå från den slutsatsen i vår undersökning, men se om - och iså fall - hur den generella uppfattningen har speglats i rapporteringen om coronakrisen. Anledningen till att vi fortfarande kan motivera vår tänkta relevans på grund av coronakrisen. Det finns ingen komparativ studie som gjorts av dessa länder under en global kris av dessa mått.

2.2.6 Fokus på skillnader

Att gestalta en region (Falkheimer, 2004) är en avhandling som beskriver mediernas agerande i sambandet med byggandet av Öresundsbron som binder samman Sverige och Danmark. I samband med bygget fanns förhoppningen om ett mer integrerat medielandskap i regionen. Detta lyckades dock inte lika bra som man hade hoppats. Falkheimer kom i denna avhandling fram till att medierna, istället för att främja integrationen, fokuserade på aspekter som skiljde länderna åt. Istället för en förbättrad förståelse och integration mellan länderna i Öresundsregionen, skapades en distans mellan länderna i media, med fokus på skillnader och stereotyper.

Denna avhandling anser vi vara relevant för vår uppsats då den sätter ett fokus på hur svensk press förmedlar bilden av ett land, och hur länder i media får en viss "nationalkaraktär". I denna avhandling kom Falkheimer fram till att svenskar oftast framställs som:

"auktoritetsbundna, byråkratiska och stela medborgare, som super sig fria då och då [..]"
och danskar som *"gemytliga patriotiska människor som säger vad de tycker [...]"*

(Falkheimer, 2004: 172). I *Att gestalta en region* är det förvisso två skandinaviska länder som undersöks, men vi anser att den till viss del går att applicera på vår undersökning. Även på grund av att tidigare uppsatser (Carlsson Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl, 2016) som undersöker Sveriges mediala bild av Ryssland och USA har använt sig av Falkheimers avhandling, är ytterligare en motivering för avhandlingens relevans i denna uppsats.

3. Syfte och frågeställningar

3.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att med hjälp av en kvantitativ analys samt en kvalitativ innehållsanalys undersöka hur Sveriges två största tidningar, Aftonbladet och Dagens Nyheter, har skildrat USA och Ryssland under en begränsad period under coronapandemin. I den kvalitativa delen vill vi dyka djupare ner i en innehållsanalys för att se hur bilden av de två länderna reproduceras i svensk press. Uppsatsens syfte är också att redogöra för eventuella skillnader mellan länderna, och även eventuella skillnader mellan tidningarnas rapportering. I den kvantitativa delen vill vi få en överblick på hur förekomsten av dessa länder har sett ut i Aftonbladet och Dagens Nyheter under en längre period. Utifrån detta syfte har vi formulerat ett antal frågeställningar vi vill ha svar på.

3.2 Frågeställningar

- Vilken bild ges av Trump och USA under coronapandemin?
- Vilken bild ges av Putin och Ryssland under coronapandemin?
- Skiljer sig bilden som rapporteringen ger mellan länderna? Hur då iså fall?
- Skiljer sig bilden som rapporteringen ger mellan Dagens Nyheter och Aftonbladet? Hur då iså fall?

3.3 Utomvetenskaplig relevans

Granska och analysera är viktigt för forskningen ur ett demokratiskt perspektiv, och även om Sverige står på en demokratiskt trygg grund i Sverige är det desto mer blåsväder i Ryssland och USA. Två omtalade världsledare som nu lett två av världens största länder i en kris vi sällan skådat. Att USA och Ryssland är två länder med stora historiska, politiska och kulturella olikheter är vi medvetna om. Den största anledningen till att vi vill fördjupa oss i just dessa länder är dels den historiska kapplöpningen som har präglat relationen mellan USA och Ryssland. Men även att det i mediasverige finns en mycket förenklad och schablonmässig bild av länderna enligt tidigare forskning (Carlsson Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl, 2016), vilket därför gjorde länderna intressanta att jämföra. Medierna är de som till stor del skildrar verkligheten för allmänheten och därför är det relevant ur ett utomvetenskapligt perspektiv, för att synliggöra hur medierna kan påverka folkets uppfattning om dessa framträdande världsmakter.

Gällande journalisters upplevda läsvärde av denna uppsats är vår förhoppning att det kan leda till en sorts självrannsakan i den enskilda journalistens yrkesroll. Vår förhoppning grundas i att med denna studie få enskilda journalister att se till sina eget ansvar i hur ordval, gestaltning, närvaro och frånvaro av olika perspektiv kan förmedla en förvrängd verklighet till allmänheten. Grunden i det journalistiska arbetet bygger på saklighet och opartiskhet - hur ser detta ut när vi rapporterar om USA och Ryssland? En journalist kan enkelt sätt applicera

vår studie på dem själva och de kan också då reflektera om de omedvetna gallringar man gör som journalist dagligen. Denna studie ger dem chansen att fråga sig själva, “Upplever jag det som författarna beskriver i studien?” eller “Bidrar jag till den bild som ges?”

Även en ekonomisk aspekt kan vara på sin plats inom den utomvetenskapliga relevansen: Framställningen av hela länder i media kan, som nämnt tidigare, bidra till att forma läsarnas uppfattning om sagda land. En negativ gestaltning främjar inte landets turistsektor medan en positiv bild i media förmedlar en verklighet som attraherar desto fler turister.

3.4 Inomvetenskaplig relevans

Den inomvetenskapliga relevansen baseras på att det inte existerar någon tidigare forskning på detta specifika ämne och dess avgränsningar, och kan ses som en fortsättning på den litteratur och forskning som vi kommer att utgå ifrån under denna undersökning. Eftersom det var i början av detta år som coronapandemin slog till globalt så finns alltså ingen tidigare forskning på hur dessa länder framställs i svensk press under just denna kris. Där anser vi att vi fyller en forskningslucka gällande om kriser kan påverka vår rapportering, jämfört med hur det sett ut i tidigare forskning.

En jämförelse är viktig i denna studie då man kan få fram en större bild om hur det skiljer sig åt i svensk media när olika länder med olika politiska och demokratiska förutsättningar framställs. En definition på varför jämförande journalistik är viktig beskrivs av Henrik Örnebring och Gunnar Nygren där de beskriver följande: “*Många av journalistikforskningens centrala frågor kräver ett jämförande perspektiv för att kunna beskrivas på ett meningsfullt sätt*” (Örnebring & Nygren, 2019: 25). Vi anser att vår studie, som är inriktad på utrikesjournalistik är relevant utefter hur Anna Roosvall skriver i sin avhandling: “*Utrikesjournalistiken utgör således tveklöst en stor och mycket viktig del av en övergripande diskurs om de “Andra länderna och de Andra människorna”* (Roosvall 2005:13–17). Detta är intressant därför att vi analyserar en del av den svenska utrikesjournalistiken av två ledande statsmakter som har stor påverkan i den globala politiken.

4. Metod och material

Vi kommer i detta kapitlet presentera de två metoder vi valt att använda. Vi kommer att redogöra för hur vi ska använda dem och föra en metoddiskussion samt presentera vår operationalisering.

4.1 Uppsatsens material

Vi har valt att titta på Aftonbladet och Dagens Nyheter. Genom att välja en kvälls- och en morgontidning hoppas vi få en mer kompletterande bild då vi väljer två olika tidningstyper. Anledningen till varför vi valde just dessa tidningar är för vi anser dem ha en agendasättande roll bland tidningar i Sverige, som en av Sveriges största kvälls- respektive dagstidning. Vi kommer titta på perioden 2020-03-09 till 2020-10-11. Vi valde denna period på grund av coronapandemins globala framfart under denna tid. Vi ville även ha en så lång period som möjligt, för att undersöka hur rapporteringen sett ut över tid.

I denna undersökning representerar Aftonbladet kategorin kvällstidningar. De har en daglig upplaga på 462 000 tidningsexemplar (Orvesto konsument, 2020). Dagens Nyheter har en daglig upplaga på 566 000 exemplar (ibid). Detta gör dem till två av de största tidningarna i Sverige. Morgontidningen Dagens Nyheter, är till stor del finansierad via prenumeration. Kvällstidningar finansieras däremot till stor del via lösnummerförsäljning, vilket kan leda till en mer sensationsartad journalistik (Weibull & Wadbring, 2014). Det görs stora satsningar online för både kvälls- och morgontidningar och där har båda tidningarna en större räckvidd (ibid). Dagstidningar och kvällstidningar har olika förutsättningar och resurser. Därför kan man förvänta sig skillnader i journalistiken mellan dagstidningar och kvällstidningar då de betraktas på två olika sätt, kvällstidningarna som sensationsartade med fokus på försäljning och morgontidningarna med en prenumerationsgrundad idé. Detta kan enligt Weibull och Wadbring (2014) ge en olikartad nyhetsvärdering.

4.1.1 Urval kvantitativ innehållsanalys

Vi ska via mediearkivet Retriever göra en sökning för varje vecka under vår valda period. Vi kommer formulera sökningen på följande sätt:

- corona* OR covid* AND Ryssland OR Putin
- corona* OR covid* AND USA OR Trump

Dessa ord används tillsammans med länderna, för att på så sätt få en översiktlig bild av förekomsten i Aftonbladets och Dagens Nyheterers rapportering under den valda perioden. Vi lägger även till en asterisk på slutet av "covid" och "corona" för att inkludera olika former av orden: coronaviruset, coronapandemin etcetera. Genom att redovisa antal träffar i ett diagram, kan vi på så sätt kan vi se hur toppar och dalar i rapporteringen har sett ut.

4.1.2 Kvantitativ innehållsanalys

“En av metodens grundläggande premisser, liksom i alla kvantitativa metoder, är därmed frekvens - hur ofta och hur mycket något förekommer - är centralt för den fråga vi ställer.”
(Karlsson & Johansson, 2019)

Vi har valt att dels använda oss av kvantitativ innehållsanalys för att undersöka skillnader hur ofta och när USA och Ryssland förekommer i samband med covid-19 i de valda tidningarnas nyhetsartiklar. Anledningen till varför vi har valt att kombinera två metoder diskuteras mer utförligt under “Metoddiskussion” längre fram i kapitlet. Vi vill även använda oss av kvantitativ metod för att kunna klargöra när länderna har omnämnts som mest i tidningarna i samband med covid-19. Detta är ett verktyg som vi hoppas ska gynna oss som forskare, för att kunna avgöra vilket utrymme dessa länder har haft. Vi tror även att det kommer öka studiens möjlighet till generalisering. Vi har valt att integrera förekomsten i våra existerande frågeställningar, då förekomst och frekvens är en betydande faktor för hur bilden av ett land ser ut. Även vid jämförelsen av tidningarna kommer förekomsten utgöra en del av vårt resultat.

4.1.3 Urval kvalitativ innehållsanalys

För att välja ut de artiklar som ska analyseras kvalitativ har vi sammanställt en lista med kriterier som varje artikel ska innehålla.

- Landet ska ha en central roll i texten, inte endast nämnas i förbifarten.
- Krönikor, ledare, notiser och sport är material vi avser att sälla bort. Detta för att endast analysera sådant som inte är åsiktsladdat eller för kort material, därför att vi vill ha en god grund att analysera. Då kan längre texter samt rena nyhetstexter vara det bästa.
- Texten bör vara mer än 300 ord lång, för att hitta en relevant grund för analys.
- Texten ska, förutom att landet ges en central roll, handla om coronapandemin i sagda land.
- Texten ska vara publicerad mellan 9 mars och 11 oktober 2020
- Texten ska vara publicerad i tryckt press.

Vissa kriterier går att bocka av rent automatiskt under sökningen i mediearkivet Retriever. Exempelvis kan vi välja att endast visa artiklar mellan ett visst tidsspänn och visa artiklar som publicerats i tryckt press. Dock kommer vi behöva sälla bort vissa saker manuellt, så som åsiktsmaterial, teckenmängd och att texten fokuserar på coronapandemin.

4.1.4 Kvalitativ innehållsanalys

Vi kommer använda oss av en kvalitativ metod för att kunna djupdyka i en mer ingående textanalys, för att på så sätt få en större förståelse av innehållet. Ett skäl att använda kvalitativ textanalys är att det man söker efter i texten ligger dolt och kan endast tas fram genom en intensiv läsning av texten och att då använda sig av analytiska verktyg (Esaiasson et al., 2017). Med en kvalitativ textanalys är målet att ta fram textens mening och idéer som kan beskrivas explicit eller implicit (ibid). Med denna metod hoppas vi att kunna besvara våra frågeställningar kring bilden som ges av de två länderna.

4.2 Metoddiskussion

Vi har valt att kombinera en kvalitativ innehållsanalys med en kvantitativ metod. Detta för att möjliggöra en generalisering men samtidigt kunna analysera material på djupet för en bättre förståelse. En kombination av kvantitativ metod och kvalitativ metod möjliggör användning av bägge metodernas fördelar och kan ge undersökningen ett bredare samt djupare perspektiv (Tashakkori & Teddlie, 2003).

Endast genom att använda två olika metoder så får man ett större grepp i det vi vill undersöka i denna studie. Vi har genomfört den kvantitativa undersökningen som en förstudie till vår kvalitativa analys. Vi anser detta vara en god grund att utgå ifrån för att få ett översiktligt grepp. Men vi vet också med oss att den kvantitativa undersökningen inte är en grundlig analys med flera olika variabler. Vi valde att inte gå djupare än antalet träffar per land och per tidning, på grund av den tidsram vi har för att genomföra denna uppsats. På ett perfekt plan hade man kunnat göra en mer ingående analys av vilka typer av artiklar, åsiktsmaterial eller liknande som förekom. Vi anser att det är viktigt att vid dessa typer av undersökningar kunna balansera sin förmåga och tidsrymd i anslutning till sina frågeställningar. Den balansen anser vi oss ha uppnått, då man får inse sina begränsningar på samma sätt som de möjligheter man har. För att kunna skapa en utförlig och välskriven uppsats är det betydelsefullt att lägga tid på alla delar, och inte bara överpröva sin förmåga i att göra en för stor dubbel undersökning.

Vi anser att vi tillsammans med den djupgående kvalitativa analysen tagit fram ett jämnt fördelat arbetssätt där vi hinner gå in på djupet i artiklarna med en god tidsrymd. Vår kvalitativa del anser vi hålla god reliabilitet och validitet, vilket vi diskuterar i senare avsnitt. Med denna kvalitativa metod får vi svar på våra frågeställningar om vilken bild som ges av USA och Trump samt av Ryssland och Putin. Här kan man få fram en djupare och mer ingående bild i hur de framställs i tidningsartiklarna under coronapandemin, genom att bland annat analysera ordval, dramatisering och vinklar. Det anser vi vara viktigt för att ta fram en sanningsenlig bild av de 19 artiklar vi kvalitativt analyserat. Men man kan också få fram en viss generalisering, genom att jämföra de olika resultaten med varandra, vilket vi kommer göra när vi presenterar vårt resultat.

Med detta i ryggen anser vi vårt metodval vara försvarbart och vi ser att vi har optimerat vår möjlighet att få svar på våra frågeställningar. Vi anser oss kunna nå resultat som både kan stå för sig själva och som är jämförbara på både en makro- och mikronivå, vilket vi som uppsatsförfattare har tyckt varit viktigt ända sedan starten på denna uppsats.

Vi är medvetna om att denna översiktliga kvantitativa analys kan medföra eventuella fel. Till exempel kan sökorden "corona* AND Trump" resultera i en artikel där ölet Corona nämns i sammanhang med Trump. Vi anser dock att risken är så pass liten att den får plats i felmarginalen utan att ha någon större betydelse för resultatet. För att minimera risken att vi använder oss av olika sökord eller missförstår varandra gällande tidsintervaller kommer vi att sitta tillsammans under den kvantitativa undersökningen. Vi kommer att upprätta ett Excel-ark där antalet träffar kontinuerligt matas in och hålla en tät dialog med varandra under tiden.

För enkelhetens skull kommer vi nu, till skillnad från i den kvalitativa analysen, ta med alla träffar vi får utan att sälla bort. Vi anser att det kommer ge ett representativt resultat ändå. Vår undersökningsperiod som avser 2020-03-09 till 2020-10-11 sammanfaller med det amerikanska presidentvalet. Detta är något vi är medvetna om och har i bakhuvudet när vi analyserar artiklar. Ett av studiens kriterier för den kvalitativa innehållsanalysen är att artikeln som analyseras ska handla om coronaviruset. Detta innebär att det huvudsakliga temat på artikeln inte ska vara det pågående presidentvalet, men om det nämns i samma artikel är det fortfarande en godtagbar artikel för analys. Men skulle artikeln i fråga huvudsakligen handla om presidentvalet och kort nämna coronapandemin kommer vi att sälla bort sagda artikel, då vi anser att kriteriet inte uppfylls.

4.3 Operationalisering

För att kunna få svar på våra frågeställningar genom att använda kvalitativ metod har vi utgått från den massmedieretoriska analysmodellen som framkommer i boken *Nyheter - att läsa nyhetstext* (Lundgren et al., 1999). Detta var ett beslut vi tog efter att ha läst ett antal tidigare studier och märkt att denna modell var återkommande i de kvalitativa analyserna. Till exempel i kandidatuppsatsen *Ryskt hot och Amerikanskt hjältemod* (Carlsson Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl, 2016) använder sig författarna av denna modell som utgångspunkt för att formulera de frågor som ligger till grund för analysen.

Vi kommer att ta avstamp i den analysmodell som presenteras i ovan nämnda bok (Lundgren et al, 1999). Vi har valt ut de punkter som enligt oss är mest relevanta för de frågeställningar vi vill ha svar på och därifrån arbetat fram det analyschema som presenteras nedan.

- Vad handlar artikeln om? Här kan man dela upp det i översiktliga kategorier inom rapporteringen om coronapandemin. Dessa kategorier är:
  - Hur landet har hanterat smittan
  - Hur smittan har drabbat landet
  - Hur ledarna bemött smittan
  - Hur ledarna personligen drabbats av smittan
  - Annat

I detta fall kan givetvis fler kategorier tillämpas eller flera stycken kunna kombineras. Vi har valt att ta med kategorin “Annat” då det inte är säkert att samtliga artiklar kommer gå att placera i någon av de ovanstående kategorierna.

- Vilka källor har använts? Vilken nationalitet har källorna? Framställs källorna som trovärdiga eller ifrågasätts dem? Beskrivs ländernas uttalande som påståenden eller fakta?
- Vem får komma till tals i texten? Får den “vanliga” människan komma till tals? Vilken nationalitet har de som får komma till tals? Med den vanliga människan menar vi människor som inte är politiker eller statsmän och som inte uttalar sig i egenskap av sitt yrke eller nationen.
- Dramatiseras händelsen i artikeln? “Regisseras” verkligheten till ett mer dramatiskt förlopp? Vilken scen väljer reportern och vem får spela vilken roll? Ett exempel på en

dramatisering av händelsen är att använda ord som “avslöjar” istället för “berättar” om fakta. Dramatisering kan även ske genom personifiering; en person får gestalta de problem som ett större system ger upphov till. (Lundgren et al, 1999)

- Styr ordvalet läsarens tankar och/eller känslor i någon viss riktning? Förekommer värdeladdade ord? Värdeladdade ord kan vara såna ord som ger starka positiva eller negativa associationer till känslor utan att känslan explicit beskrivs (Per Linell, 1982). Används dem och iså fall i vilken utsträckning?
- Har Trump eller Putin en framträdande roll i texten? Har rollen en positiv eller negativ framställning? Med framträdande roll menar vi att mer än hälften av texten kretsar kring dem och att de nämns eller framhävs i rubrik och ingress.
- Finns det en tydlig vinkel i texten? Vilken? Vilka vinklar finns inte? Är det en enkel berättelse eller problematiseras det och låter läsaren ta egna ställningstaganden? Finns det en dold argumentering och färdiga slutsatser?

4.4 Validitet

Validitet kan kort sammanfattas till: undersöker vi det vi påstår att vi undersöker? Problemen uppstår oundvikligen när frågorna och problemställningen formuleras på den teoretiska nivån medan undersökningen genomförs på en operationell nivå. Detta är det mest centrala problem inom den empiriska samhällsvetenskapen (Esaiasson et al, 2009: 63). Begreppsvaliditeten, det vill säga överensstämmelsen mellan teoretisk definition och operationell indikator, är viktigt för att tillsammans med en god reliabilitet uppnå resultatvaliditet - att vi mäter det vi påstår att vi mäter (Ibid).

Risken att ens egna tolkningar spelar en roll när man gör en kvalitativ textanalys finns alltid då studiens teoretiska begrepp och operationella indikatorer till viss mån kan ses som diskuterbara tolkningsfrågor. Esaiasson uttrycker det som att “*Forskningsresultatet skall i möjligaste mån vara oberoende av den forskare som gör undersökningen*” (Esaiasson et al, 2009: 24). Vidare förklarar Esaiasson att valet av forskningsproblem oftast styrs av egna värderingar, men att det nödvändigtvis inte innebär något problem. Denna risk har vi försökt minimera genom att grundligt gå igenom de teoretiska begrepp som används i analys-schemat och hålla en tät diskussion under själva analysen. Översättningen mellan de teoretiska begreppen till mätbara indikatorer gjordes med hjälp av tidigare forskning som använt sig av liknande analys-scheman som oss.

4.5 Reliabilitet

Vi bedömer att vi uppnår en god reliabilitet då vi med det utarbetade kodschemat tagit fram har möjliggjort utförandet av relevanta och grundliga analyser. Vi började med att göra analys-schemat i samförstånd med vad alla begrepp och frågor innebär. Vi försökte även få en spridning på analysenheter för att kunna plocka upp alla relevanta detaljer. Vi anpassade och modifierade vissa delar för att få fram det som vi faktiskt ville undersöka.

Vi utförde en provkodning innan den kvalitativa analysen där vi muntligt definierade vad vi ville ta fram i de olika delarna och fortsatte påpeka detta för varandra under analysprocessen. Vi har försökt minimera risken att göra olika tolkningar genom att hela tiden föra en dialog

med varandra under arbetets gång och tagit hjälp av varandra där vi varit osäkra, för att då göra en sammanställd bedömning.

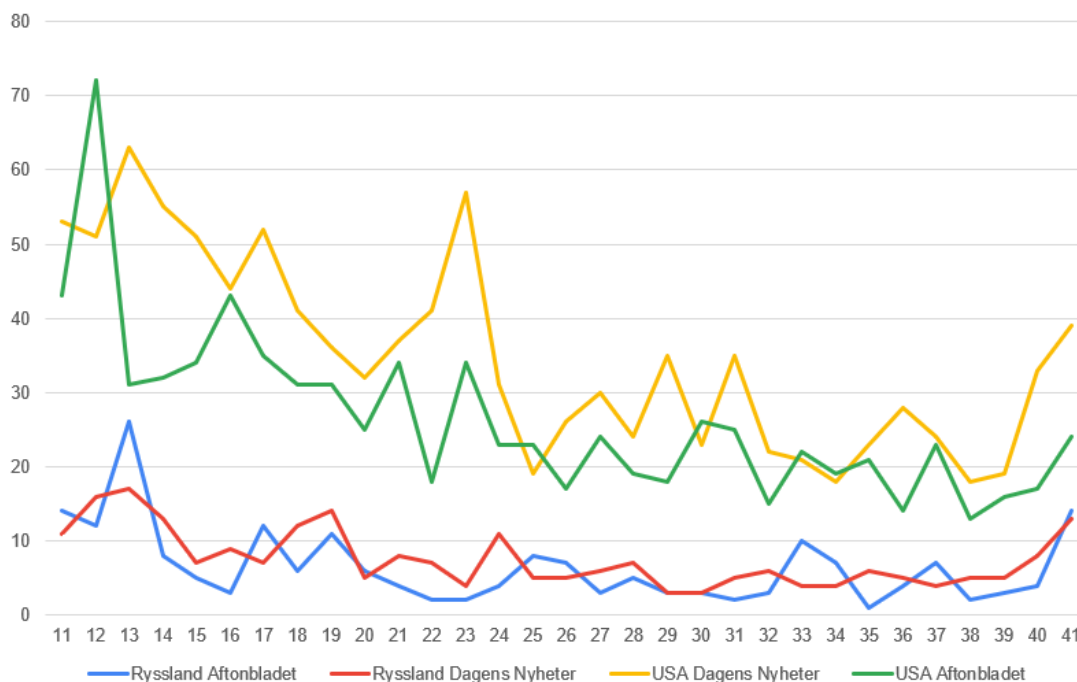
5. Resultat

För att tydliggöra de olika metodernas användningsområden kommer vi att redovisa det resultat som kunde tas fram med hjälp av en kvantitativ metod till en början, och därefter gå in på den mer detaljerade kvalitativa textanalysen. I detta kapitel kommer vi att besvara de tre första frågeställningarna. Den fjärde frågeställningen gällande skillnader mellan Dagens Nyheter och Aftonbladet kommer parallellt redovisas under kapitlets gång.

5.1 Kvantitativ analys av förekomst

Den kvantitativa analysen fungerade som en pilotstudie till den kvalitativa textanalysen, för att få ett grepp om hur förekomsten av artiklar gällande coronapandemin i Aftonbladet och Dagens Nyheter har sett ut under vår undersökningsperiod i de två länderna.

Figur 1. I denna figur kan vi se hur spridningen på artiklarna sett ut över tid, från vecka 11 till vecka 41.

Kommentar: Den vågräta axeln visar på veckonumren, med start på vecka 11 till och med vecka 41. Den lodräta axeln visar antalet träffar i mediearkivet Retriever.

I figur 1 kan vi se hur fördelningen har sett ut över tid, under perioden 9 mars 2020 till 11 oktober 2020. Det totala antalet träffar på artiklar under hela perioden var 2287 stycken. Det vi kan utläsa från detta diagram är att rapporteringen om USA sedan den undersökta periodens början förekommit i större utsträckning än rapporteringen om Ryssland. Detta gäller båda tidningarna. Figur 1 visar också att rapporteringen om USA var väldigt hög i början, för att sedan successivt sjunka. Rapporteringen om Ryssland har under samma tidsperiod legat på en jämnare nivå. Man kan dock se en ökning i rapporteringen om

Ryssland och USA från både Aftonbladet och Dagens Nyheter i slutet av den undersökta perioden, då rapporteringen pekar stadigt uppåt.

I Aftonbladets rapportering om Ryssland kan man från och med vecka 31 till 37, alltså slutet på juli till början av september, se att det finns vissa toppar. Detta beror med största sannolikhet på det ryska vaccinet som Aftonbladet skrev mycket om, något man inte lika tydligt ser i Dagens Nyheter's rapportering. Där kan vi se topparna från slutet på april till början på juni, vecka 17 till 24. I vår kvalitativa analys har vi tre artiklar från dessa veckor, men som handlar om olika ämnen. Artiklarna från denna perioden handlar om ryska läkare, smittspridning bland den ryska makteliten och förbudet mot begravningar med öppen kista. Under dessa veckor är det inte lika tydligt vad det är som ligger bakom ökningen.

Det är en stor skillnad i förekomst mellan länderna, och även en viss skillnad mellan tidningarna. 20% av det totala antalet artiklar om de två länderna handlar om Ryssland. Resterande 80% tillägnas USA. En förklaring till detta fenomen under just denna tidsperiod kan vara det amerikanska presidentvalet som har fått stor uppmärksamhet i svenska medier. Även Galtung och Ruges teori om nyhetsvärdering kan komma att vara relevant: *“In the case of culturally close countries like the UK, the USA and Belgium, a great variety of news stories reaches the papers every day, regardless of major events”* (Galtung & Ruge, 1965: 79).

I antologin *Handbok i journalistikforskning* redogör Jesper Strömbäck för en lista med sex kännetecken gällande identifiering av nyheter, en sammanställning av olika forskares bidrag (Strömbäck, 2019). Det första kännetecknet på listan är närhet och då menas tidsmässig, geografisk och kulturell närhet. USA är ett land som ligger kulturellt nära Sverige och därför kan nyheter som berör landet kännas relevanta för en publik i Sverige. Här kan man även argumentera för att Ryssland ligger nära geografiskt och kan på så sätt anses vara relevant för den svenska mediepubliken. Men att döma av resultatet ovan är kulturell närhet något som väger tyngre än geografisk. För att återgå till Strömbäck's lista finns elitcentrering och kändisskap som faktor för att identifiera vad som blir nyheter. Strömbäck formulerar det som följande: *“Nyheter tenderar att handla om personer, organisationer och nationer som antingen har makt eller är etablerade och kända för publiken.”* (Strömbäck, 2019:176). Vi konstaterade tidigt i uppsatsen att både Ryssland och USA är två länder med stor internationell makt. Men gällande kändisskap är det Donald Trump som kammar hem vinsten, då han är en person som syns mycket i media sen han kom till makten år 2016 och namnet är välkänt för gemene man.

Detta, i kombination med årets presidentval, kan vara en förklaring till den ojämna fördelningen av artiklar länderna sinsemellan. Vi kunde hitta mycket mer material om USA än om Ryssland även om skillnad fanns mellan Dagens Nyheter och Aftonbladets rapportering. Man kan se att Dagens Nyheter totalt rapporterat mer än vad Aftonbladet har rörande både länderna. Dagens Nyheter står för 58% av den totala rapporteringen tidningarna mellan och Aftonbladet för 42%. Vilket betyder att Dagens Nyheter har rapporterat mer om de båda länderna än vad Aftonbladet gjort under vår undersökningsperiod.

5.2 Kvalitativ innehållsanalys

I detta avsnitt kommer frågeställningarna som presenterades under avsnitt “3. Syfte och frågeställningar”, att besvaras. Vi kommer kronologiskt svara på våra frågeställningar men den fjärde frågan, som tidigare nämnt, kommer parallellt besvaras integrerat med övriga frågeställningar.

Vi har kvalitativt analyserat nio artiklar om coronapandemin i Ryssland, där fyra stycken kommer från Aftonbladet och fem stycken från Dagens Nyheter. De tio artiklar om coronapandemin i USA är fördelade med fem från Aftonbladet och fem från Dagens Nyheter, vilket ger en total på 19 artiklar. Vi har utgått från analyschemat som presenterades i kapitel “4.3 Operationalisering”.

5.2.1 Vilken bild ges av Trump och USA under coronapandemin?

I det här avsnittet kommer vi att redogöra vilken bild som Aftonbladet och Dagens Nyheter förmedlar av Trump och USA under coronakrisen. Vi kommer att titta närmare på om gestaltningar har använts och i så fall på vilket sätt de framkommer.

5.2.1.1 Vad handlar artiklarna om?

Något som vi kan se är utmärkande i rapporteringen om coronakrisen i USA är president Trumps roll. Sex av tio rubriker nämner president Trump, men han figurerar i alla tio artiklar. I USA:s fall så handlar de flesta artiklarna om hur presidenten bemött smittan, hur landet hanterat smittan samt hur smittan har drabbat landet. Endast en artikel handlar om hur presidenten själv drabbats av smittan. I artiklarna skildras hur landet påverkats av smittan ur ett brett perspektiv, samt hur Trump har hanterat det. I artikeln *Sociala medier stoppade Trumps inlägg om covid* (Dagens Nyheter, 7 oktober, 2020) lyfter skribenten frågan om hur Trump som president hanterat pandemin samt ger honom kritik för att ha tonat ner allvaret. Ett citat från presidentkandidaten Joe Biden ger också presidenten kritik: “205 000 familjer som har mist någon”(ibid). Detta riktas direkt mot president Trump efter ett omdebatterat twitterinlägg han skrivit. Artikeln handlar också om smittläget i USA och hur landet har hanterat smittan, då siffror presenteras för antalet smittade.

5.2.1.2 Källor och aktörer

Avseende källhänvisning vid rapportering om USA visar vår studie att man oftast använder sig av det amerikanska media redan skrivit. Det är få primärkällor och flest sekundärkällor. De källor som används av både Aftonbladet och Dagens Nyheter är tidningar som Los Angeles Times, Washington Post eller med benämningen *flera amerikanska medier*. CNN används som källa av både Aftonbladet och Dagens Nyheter.

Resultatet visar heller inga större skillnader i användningen av källor gällande Aftonbladets och Dagens Nyheter rapportering om USA. En skillnad som dock framkom är att

Aftonbladet använder Fox News som källa, vilket inte Dagens Nyheter gör. Vid ett tillfälle benämns kanalen som den *“konservativa kanalen Fox News”* (Aftonbladet, 22 juni 2020). Något som förekommer i båda tidningarna och som är genomgående i alla artiklar när det kommer till aktörer är att det är högt uppsatta politiker eller experter som får stort utrymme. Den största aktören är Donald Trump, som får mest utrymme. Andra aktörer är olika smittskyddsexperter från både Sverige och USA, ekonomiska experter eller politiska motståndare som kommenterar läget i USA eller Trumps agerande och ofta motsätter sig presidentens uttalanden. I artikeln *Trump's krav: Öppna i påsk* används ett citat från James Bullard, som är centralbankschef i S:t Louis: *”USA:s näringsliv borde ta en tremånaderspaus från all affärsaktivitet som inte är absolut nödvändig för att ge möjlighet att bekämpa viruset”* (Aftonbladet, 25 mars, 2020). Texten handlar om att Trump vill öppna upp landet igen, något som centralbankschefen inte håller med om. WHO:s talesperson får också komma till tals och säger att USA kan vara ett nytt epicentrum med tanke på antalet smittade. Denna artikel ger tydliga exempel på hur det ser ut i de flesta artiklar. Trump uttalar sig om en sak, och blir ifrågasatt med ord som att han *ignorerat* eller *vägrat*, medan de andra aktörerna inte ifrågasätts utan får komma till tals utan presentationer med värdeladdade ord.

Detta leder oss in på nästa tema. Vem är det som får komma till tals i artiklarna? I varken Aftonbladet eller Dagens Nyheter förekommer *“den vanliga människan”* i de artiklar som vi analyserat. Det är endast politiker, olika hälsoexperter, ekonomiska experter, stora organisationsledare och så vidare. Ett exempel på starka citat som förekommer är från artikeln *Sociala medier stoppade Trumps inlägg om covid*, då Michelle Obama säger: *“Låt oss vara ärliga, just nu är vårt land i kaos och det på grund av en president som inte klarar jobbet.”* (Dagens Nyheter, 7 oktober, 2020). I Galtung och Ruges teori om nyhetsvärdering från 1965 beskriver de sitt resultat som *“The more distant the nation, the higher the tendency to report elite action”*, vilket är något vi kan utvärdera rörande nyhetsrapporteringen i denna undersökning.

5.2.1.3 Dramatisering

President Trump tar upp mycket av utrymmet i artiklarna vi har analyserat. Han, eller hans uttalanden, förekommer i alla artiklar. Många av artiklarna personifieras av Trump antingen via ordvalet eller via berättandet från journalisten. Många gånger får Trump ha huvudrollen, genom att ställas mot experter eller att texten bygger på hans olika citat. Det dramatiska händelseförlopp som av journalisterna beskrivs äga rum i USA framgår tydligt när Trumps politiska motståndare får komma till tals.

Personifiering handlar om när en enskild individ får gestalta de problem som ett större system ger upphov till (Lundgren et al, 1999). I artikeln *Dödstaten rusar* personifieras Trump. *“Trots smittspridningen vill Trump att landets skolor ska öppna igen om några veckor”* (Aftonbladet, 21 juli, 2020), också i *Trump's krav: Öppna i påsk*: *“Samtidigt väljer Donald Trump just nu mellan landets ekonomi och medborgarnas hälsa”* (Aftonbladet, 25 mars, 2020). Genom dessa utdrag ur artiklarna kan vi se att det är Trump som får gestalta hela systemet. Han som enskild individ, som en president, får gestalta de utmaningar som den

politiska makten i USA möter under en stor kris, precis som beskrivet i teorin om personifiering. Bilden av Trump blir på grund av detta som ett typexempel av personifiering.

5.2.1.4 Bilden av Trump

Som tidigare nämnt förekommer president Donald Trump i sex av tio rubriker. Han har en stor roll i de flesta artiklar och får en hel del mediautrymme i samband med coronapandemin. Det finns en viss negativ klang i en del rubriker som *Trumps attack: Sverige lider* (Aftonbladet, 2020), *Nu ökar coronasmittan mest i Trumps fästen* (Dagens Nyheter, 4 juli, 2020) och *Nya smittutbrott kan tvinga Trump att ta på munskyddet* (Dagens Nyheter, 2 juli, 2020). Dessa rubriker visar på att presidenten får mycket utrymme i coronakrisen, samtidigt som de uttrycker ord som *attack* och *tvinga* vilket ger negativa associationer.

Artiklarna där Trump förekommer fokuserar mycket på det rådande läget i USA, och hur smittan hanteras. Men presidenten får spela den stora rollen och får många gånger stå till svars. I *Nya smittutbrott kan tvinga Trump att ta på munskyddet* (Dagens Nyheter, 2 juli, 2020) skriver Dagens Nyheter följande: *“Det är oklart hur presidenten ska förhålla sig till kravet. Trump avskyr att tappa masken, men hur länge kan han undvika munskydden?”* Artikeln handlar om ett framträdande presidenten ska göra i Florida, där lokala bestämmelser säger att man måste ha munskydd. Även den amerikanska folkhälsomyndigheten CDC rekommenderar alla att bära munskydd. *“Pressen ökar på presidenten att visa att han tar smittan på allvar – och åtminstone ta på sig munskyddet.”* (ibid). Han kopplas ofta till att inte ta tillräckligt med ansvar eller införa åtgärder, och i artiklarna beskrivs flera gånger hur delstaterna själva får ta eget ansvar. *“I avsaknad av federala initiativ agerar guvernörer på delstatsnivå för att försöka hejda smittan.”* (Dagens Nyheter, 13 mars, 2020).

Till detta kan teorin om stereotyper och förenklade bilder kopplas. Stereotypa bilder i medier förmedlar ofta en ofullständig bild av vissa människor som accepteras av ett stort antal människor. (Ghersetti, 2000). För att koppla rapporteringen om president Trump till detta beskrivs han ofta som okunnig eller blir dumförklarad. Som i citatet ovan, då journalisten skriver att han *åtminstone* kan ta på sig munskyddet. Ett annat exempel är när presidenten får utrymme att bli citerad i en artikel och säger: *“De tar på munskydden, och de tar av sig dem, och sedan börjar de röra vid sina ögon och sin näsa och sin mun”* (Dagens Nyheter, 2 juli, 2020). Sedan i nästa stycke skriver journalisten: *“I samma intervju hävdade presidenten att USA närmade sig slutet på pandemin. Det visade sig vara fel.”* (ibid). Skribenten trycker här på andra punkter om hur presidenten gjort *fel* gång på gång. Vilket, med hjälp av exemplet, är en förklaring på den förenklade beskrivning av Trump som teorin om stereotyper och förenklade bilder ger.

En stor del av den bild som vi får förmedlat till oss genom den svenska pressen är också en bild av en pågående maktkamp mellan Trump och vetenskapen. Det skapas dramatik och en viss oro i de svenska nyhetstexterna från experter, de svenska reportrarna och kritiker, genom att framställa en kamp mellan Trump och de vetenskapliga rösterna. Detta kan kopplas till Ghersettis teori om kriskommunikation. Där beskrivs det att det är vanligt att vissa aktörer

blir tillskrivna roller och att denna typ av krisjournalistik, som i detta fall hänger ihop med coronapandemin, kan göra att aktörerna beskrivs schabloniserande och med förväntade roller (Ghersetti, Odén, 2019).

I artikeln *Samlat grepp mot smittan saknas i USA* skriver USA-korrespondenten: ”USA har en splittrad offentlighet och de största och mäktigaste informationskanalerna i presidentens närhet har in i det sista reproducerat Trumps desinformation om viruset” (Dagens Nyheter, 13 mars, 2020). Journalisten skriver också att *presidentens vän* på Fox News förmedlat *desinformation* vidare genom nyhetskanalen. Som läsare skapas här en misstänksamhet mot både presidenten och amerikanska medier. Journalisten fortsätter sedan: ”*Vita husets experter kämpar för att nå ut med vetenskaplig information genom den infrastruktur av konspirationer som omger Trump.*”. Detta är ett tydligt exempel på temat Trump mot vetenskapen. Här blir det explicit utskrivet av skribenten, men det är ett pågående tema i många artiklar då Trump ständigt blir motsagd av experter, både svenska och amerikanska. I artikeln *Trump attack: Sverige lider* (Aftonbladet, 9 april, 2020) säger Trump under en presskonferens att ”*Sverige utstår allvarligt lidande*”. Sveriges statsepidemiolog Anders Tegnell svarar följande på Trumps uttalande: ”*Ja, nu ska man inte ta det här på allvar.*” (ibid). Detta indikerar att de experter som får komma till tals ofta är skeptiska mot Trump. Således blir Trump en del av krisjournalistikens tendenser att lyfta fram aspekter och tendenser som är förväntade och schabloniserade (Ghersetti, Odén, 2019), vilket också är bilden som förmedlas av honom i de analyserade artiklar. Det tycks finnas en viss förutfattad bild av att Trump förväntas göra misstag och som artiklarna pekar och fokuserar på.

5.2.2 Vilken bild ges av Putin och Ryssland under coronapandemin?

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för vilken bild som ges av Putin och Ryssland under coronapandemin. Vi kommer även här, likt föregående frågeställning, fokusera på vilka gestaltningar som har använts.

5.2.2.1 Vad handlar artiklarna om?

Av de nio artiklarna som handlade om Ryssland och coronapandemin handlade åtta av dem om hur landet har hanterat smittan och hur smittan har drabbat landet. Den nionde artikeln handlade om konspirationsteorier i den ryska intellektuella eliten. Ingen av artiklarna handlade om hur ledarna bemött smittan eller hur ledarna personligen drabbats av smittan, vilket är logiskt då Putin inte har haft en framträdande roll under coronakrisen. I åtta av de nio artiklar vi analyserat framkommer främst två olika nyhetshändelser:

1. Hur vårdanställda har dött eller skadats under mystiska omständigheter där stark kritik riktas mot ledningen.
2. Det ryska vaccinet, Sputnik V.

Den artikel som stod ut handlar om hur konspirationsteorier flödar i den ryska intellektuella eliten (Dagens Nyheter, 14 april 2020).

5.2.2.2 Källor och aktörer

De aktörer som finns i texterna utgörs av personer som på något sätt drabbats negativt av den ryska statens hantering av coronapandemin. Den ryska staten eller myndigheterna finns hela tiden närvarande i artiklarna som en oidentifierad aktör och skildras mer som en abstraktion. De som får komma till tals är främst de människor som kritiserar ryska staten och regimen. I flera fall lyfts det fram kritiska röster ur läkarkåren, som menar att landets officiella dödstal inte stämmer. Orden *hävdade* och *påstår*, som används i flera av artiklarna, antyder att myndigheterna eller ryska staten inte förmedlar trovärdig information. Detta kan i sin tur ses som en medveten eller omedveten gestaltning gjord av journalisten: att välja ut de perspektiv och röster som är kritiska mot den ryska staten, och låta de stå oemotsagda. Gestaltningar görs också med valet av källor, då flera av artiklarna använder sig av källan "oberoende rysk nyhetsbyrå/sajt/tidning" för att synliggöra problematiken som finns i Ryssland med statligt ägda medier. Detta valet gör dels att trovärdigheten hos de oberoende källorna är hög och dels att motpolen till dessa källor, de statligt beroende källorna, får låg trovärdighet. I en av artiklarna i Dagens Nyheter (29 maj 2020) används ett statligt opinionsinstitut, VTSIOM, som källa. Trots att informationen från opinionsinstitutet behandlas som fakta, beskrivs det som "Kremlvänligt". Kremlvänligt är ett begrepp som ofta används i samband med propaganda och desinformation. Vid flera tillfällen har det begreppet använts för att beskriva desinformation från Ryssland. Ett exempel på den användningen är ett radioinslag från Sveriges Radio med tillhörande artikel med rubriken: *Desinformation och rykten sprids kring coronaviruset*. I artikeln står det:

Enheten EUvsDisinfo, en del av EU:s utrikestjänst, fokuserar just på att studera desinformation som de kallar för "Kremlvänlig". Sedan utbrottet av coronaviruset i kinesiska Wuhan vid årsskiftet, har de samlat in och granskat material från nyhetssajter, tv-kanaler och andra medier. (Sveriges Radio, 13 mars 2020).

I de artiklar som handlar om det ryska vaccinet uttalar sig flera internationella experter kritiskt mot vaccinet. Här blir det en gestaltning i form av att det ryska hälsoministeriet inte ges utrymme att svara på kritiken och Putins uttalanden i texten väcker en misstro hos läsaren. Ett exempel på det är en fras ur artikeln *Handlar bara om pengar* (Aftonbladet, 15 augusti, 2020): "När president Vladimir Putin presenterade vaccinet i tisdags hävdade han att det skapar en "stabil immunitet". Ordet *hävdade* insinuerar att uttalandet inte är sant och påståendet får kritik i texten av Matti Sällberg: "Efter 38 personer kan man inte vara särskilt säker på det, säger Matti Sällberg, professor vid Karolinska institutet, till Aftonbladet." (ibid) Genomgående är att de internationella smittskyddsexperterna får stå oemotsagda. Artikeln *Ryskt vaccin ges inte till de över 60* (Aftonbladet, 14 augusti, 2020), följer samma struktur. Rysslands uttalande om vaccinet presenteras i början, men ratas sedan av en svensk expert. Även här är Rysslands hälsoministerium anonymt, då det inte finns någon namngiven person som uttalar sig positivt om vaccinet utan det är endast kritiska röster som tilldelas en presentation med namn. "Vid presentationen av vaccinet i tisdags påstod också det ryska hälsoministeriets representant att det ger immunitet i upp till två år." (Aftonbladet, 14

augusti, 2020). Det ryska hälsoministeriet gestaltas inte som en trovärdig aktör i texten, och har som sagt inget ansikte utåt i form av en representant.

De källor som används är av blandad karaktär, och här kan vi konstatera en skillnad mellan tidningarna. Artiklarna från Aftonbladet använder sig främst av amerikanska och svenska källor. Aftonbladet använder sig i viss utsträckning av ryska källor; "*lokala medier*" och "*lokala tv-stationen TVK Krasnojarsk*." (Aftonbladet, 8 maj 2020), men inte i samma utsträckning som Dagens Nyheter. Dagens Nyheter använder däremot ryska källor i högre utsträckning, både intervjupersoner och olika tidningar eller nyhetsbyråer. Något värt att anmärka på är hur Dagens Nyheter värderar de ryska källorna, exempelvis skriver ut "*oberoende ryska nyhetssajten fontanka.ru*" och "*oberoende tidningen Noveja Gazeta*" (Dagens Nyheter, 9 maj 2020). Dessa oberoende ryska tidningar och nyhetssajter är inte sällan uttalat regimkritiska. Exempelvis är den ryska oberoende tidningen Noveja Gazeta uttalat regimkritisk. Tidningen har bland annat publicerat de dokument som avslöjade Rysslands långsiktiga strategi för att ta över Krim och östra Ukraina (Yle, 25 februari 2015). Denna värdering och användning av dessa källor ser vi inte i Aftonbladets rapportering. Vad vi kan se har inte Aftonbladet en rysslandskorrespondent och som nämnt ovan leder det till att ryska källor i form av intervjupersoner och andra källor används mer i Dagens Nyheter rapportering, då de har en korrespondent stationerad i Ryssland.

Aftonbladet använder sig mer av svenska experter för att kommentera situationen i landet, medan Dagens Nyheter använder sig av vanliga människor för att visa på hur coronaviruset har drabbat landet. Dagens Nyheter citerar i större utsträckning ryska aktörer, medan Aftonbladets förstahandskällor som främst är svenskar. Exempelvis Matti Sällberg som uttalar sig om vaccinet (Aftonbladet, 14 augusti 2020). Aftonbladet använder sig även av svenska nyhetsbyrån TT vid ett flertal tillfällen.

5.2.2.3 Dramatisering och värdeladdade ord

I majoriteten av artiklarna gestaltas "makten" som en abstrakt aktör och den ryska staten får inget ansikte utåt i artiklarna. Den ryska staten misstänkliggörs och ett genomgående tema i de artiklar vi analyserat är att landets officiella statistik inte stämmer. I artikeln *Vårdanställda dör - men staten döljer orsaken* (Dagens Nyheter, 9 maj 2020) skriver skribenten att "ingen litar på myndigheternas statistik", och baserar detta på ett citat från en rysk läkare. De ryska myndigheterna får inte uttala sig kring påståendet och därmed står påståendet oemotsagt. Den "lilla" människan lyfts fram, som inte sällan är kritisk mot den ryska statens tillvägagångssätt för att hantera viruset. Ett exempel är i artikeln *Läkare avskedas för att de vägrar följa omöjliga order* (Dagens Nyheter, 29 maj 2020). Här skildras en läkare som mist jobbet efter att ha kritiserat sjukhusledningen. Då sjukhus i Ryssland är statligt ägda görs en direkt koppling från sjukhusledningen till "makten", det vill säga staten. Läkaren gestaltas som offret i konflikten med hjälp av personifiering och att hon får representera allmänheten i denna artikel. Läsarens sympatier för läkaren väcks genast: "*Nu sitter hon arbetslös hemma i sitt kök*". Vi som läsare får då komma nära henne, in i hennes eget hem. Samtidigt är antagonisten i historien ansiktslös. Journalisten nämner dock att hon försökt kontakta sjukhuschefen, men inte lyckats: "*DN har upprepade gånger försökt nå Trofimovas chef Igor*

Stefanovitj för att få en kommentar till det skedda. Men enligt Stefanovitjs sekreterare har han inte tid att svara på frågor.”. Här får chefen ett namn, men framställs som nonchalant och obrydd, då hans sekreterare har berättat att chefen inte har tid att svara på frågor kring den situation som läkaren befinner sig i. Här ramar journalisten in det som anses relevant i sammanhanget, den lilla människans livsöde som påverkats av coronapandemin. Detta skulle man kunna se som en konfliktgestaltning, som är ett dramaturgiskt grepp i journalistiken. Det innebär en gestaltning som kännetecknas av en konflikt mellan aktörer som utgör kärnan i berättandet (Shehata, 2019: 143). Ytterligare ett tillfälle då en konflikt mellan en medborgare och den ryska staten gestaltas är i artikeln *Begravning med öppen kista förbjuds* (Dagens Nyheter, 21 maj, 2020). Här skildras den vanliga människans kamp mot myndigheternas beslut. Irina, som inte har fått hämta kroppen av sin avlidna mamma från bårhuset beskriver hur hon inlett en rättslig process mot myndigheterna: “*Problemet är att samtidigt som myndigheterna vägrar överlämna kvarlevorna så vägrar de också ge Irina ett skriftligt dokument på sitt beslut.*” (Dagens Nyheter, 21 maj, 2020). Ordet *wägrar* ger läsaren en bild av att myndigheterna är oresonliga i detta fall och man som läsare ska sympatisera med den vanliga människan. Att den vanliga människan, Irina, i detta fall får ett namn, till skillnad mot *myndigheterna* som endast figurerar som något abstrakt och mystiskt. Kampen blir gestaltad i David mot Goliat-anda, vilket blir en typ av stereotypisering.

Ytterligare ett sätt som skeenden dramatiseras i samband med Ryssland är hur “*ryska spioner*” nämns i en artikel. Just ordet *ryska* i samband med *spion* lockar hos läsaren fram väldigt starka, historiska associationer till exempelvis KGB, det vill säga den (numera nedlagda) civila delen av Sovjetunionens underrättelsetjänst. Spionerna nämns i artikeln *Min dotter fick vaccin: “I juli uppgav Storbritannien, USA och Kanada att ryska spioner har försökt att hacka företag som arbetar med att utveckla vaccin.”* (Aftonbladet, 12 augusti 2020). Detta behandlas som fakta och det framställs som att frågan inte är om det har hänt, utan mer huruvida dessa spioner lyckades. I samma artikel står det i ingressen att: “*Ryssland tar ledningen i kapplöpningen mot ett vaccin*”. Ordet *kapplöpning* ger också läsaren historiska associationer och på så sätt höjs dramatiken i texten. Tankarna går till kalla kriget och rymdkapplöpningen som pågick mellan Ryssland och USA under åren 1947–1991 (Kumm, 2006).

Detta går även att koppla till den medielogik som nyhetsmedierna arbetar under. I Jesper Strömbäcks bok *Handbok i journalistikforskning* (2019) redogör han för tio nyhetsfaktorer som bidrar till sannolikheten att nyhetsmedier ska rapportera om just den saken. “*Ju mer en möjlig nyhet passar mediernas format och kan rapporteras med hjälp av berättartekniker som tillspetsning, förenkling, polarisering, konkretion, personifiering, intensifiering och stereotypisering*” (Strömbäck 2019: 180). Dessa berättartekniker går att utvärdera i de analyserade texter som vi har tittat på. I de texter som handlar om vårdpersonalens missnöje kan man se att journalisten har använt sig av personifiering som dramatiserande grepp, samt förenkling och stereotypisering. Förenkling har använts genom att endast höra en sida av historien och därmed förenkla konflikten för läsaren. Som nämnt innan dramatiseras detta i en David mot Goliat-berättelse; den svaga människan mot den mäktiga staten. I de artiklar som handlar om det ryska vaccinet har berättartekniken tillspetsning och stereotypisering

använts, med hjälp av journalistens ordval som nämnt ovan ger historiska och negativa associationer. Det är inte säkert att artiklarna skulle ha samma upplevda läsvärde utan dessa berättartekniker.

Här går det även att utröna en skillnad mellan tidningarna med koppling till teori om medieformat, som säger att kvällstidningar som Aftonbladet kan söka mer sensationsartad journalistik (Weibull & Wadbring, 2014). Under analysen kunde vi även se den skillnaden i vissa av rubrikerna. Två artiklar från respektive tidning handlar om samma sak, ryska läkare som dött. Dagens Nyheters rubrik lyder följande: *“Många vårdanställda dör - men staten döljer orsaken”* (Dagens Nyheter, 9 maj, 2020) och Aftonbladets rubrik lyder: *Ryska läkare dog - föll från fönster* (Aftonbladet, 8 maj, 2020). Genom att beskriva att läkare föll från fönstret bidrar detta till den sensationsartade känslan, men att i Dagens Nyheter endast säga att *vårdanställda dör* inte får samma effekt. Detta kan vara ett exempel på hur teorin om medieformat visar sig i detta sammanhang och visar på skillnader.

5.2.2.4 Bilden av Putin

En del av vår frågeställning var vilken bild som ges av Putin i samband med coronapandemin. Putin har haft en märkbart liten roll i rapporteringen av coronapandemin. Detta var något vi dels kunde se i vår analys men något som också uppmärksammas av en aktör, Dmitrij Oresjkin som leder tankesmedjan Mercator i Moskva, i artikeln *“Läkare avskedas för att de vägrar följa omöjliga order”* (Dagens Nyheter, 29 maj 2020):

“Att stödet för Putin sjunker samtidigt som det ökar för hans demokratiskt valda kollegor i Europa har enligt Oresjkin en uppenbar förklaring: Putin själv. Under coronakrisen har han varit påfallande osynlig [...]”(ibid)

De gånger som Putin är något mer framträdande i vårt analysmaterial är de artiklar som handlar om det ryska vaccinet, Sputnik V. Men även här är han relativt anonym och det sker ingen större dramatisering av hans framställning. I Aftonbladets artikel *Min dotter fick vaccin* (Aftonbladet, 12 augusti, 2020) ger rubriksättningen intrycket att artikeln ska handla om Putin, då det är hans dotter som menas. Men i själva texten nämns endast Putin i första stycket, och då indirekt citeras från en presskonferens. Där nämns det endast att Putin meddelade att hälsoministeriet har godkänt vaccinet och att hans dotter redan tagit det. Sen försvinner Putin från artikeln och amerikanska och svenska hälsoexperter får ta plats. Den bild som förmedlas av Putin är att han under krisen varit väldigt tillbakadragen och han framställs inte som en aktör med starka åsikter, tvärtom. Putins uttalande framställs som ett påstående mer än fakta, och detta görs av journalisten redan i ingressen: *“Ryssland tar ledningen i kapplöpningen mot ett vaccin. Åtminstone om man ska tro president Vladimir Putin. Hans dotter ska redan ha fått ”Sputnik V” mot det nya coronaviruset.”* (Aftonbladet, 12 augusti, 2020). Istället får USA:s “ledande smittskyddsexpert” Anthony Fauci uttala sig kritiskt och oemotsagt om det ryska vaccinet. Detta visar på samma typ av misstro mot ryska staten och ryska myndigheter som även framkom i artiklarna om Rysslands vårdpersonal.

5.2.3 Skiljer sig bilden som rapporteringen ger mellan länderna? Hur då i så fall?

I detta avsnitt ska vi besvara frågeställningen kring om och hur bilden skiljer sig mellan länderna. För att kortfattat sammanfatta svaret på frågan om det skiljer sig så är svaret ja. Skillnaderna kommer vi nu redogöra för nedan.

5.2.3.1 Vad handlar artiklarna om?

Artiklarna om Ryssland är ganska enkelt vinklade i jämförelse med USA. Vid rapporteringen om Ryssland så handlade många om hur smittan drabbat landet, men inte lika mycket om Putins roll i det hela. Artiklarna som handlade om USA hade betydligt större spridning av innehåll, och där kunde man se att flertalet (enskilda) artiklar handlade om olika saker, till exempel artikeln *Florida struntade i varningar - nu smittas 15 000 per dag* (Dagens Nyheter, 15 juli 2020). Denna artikel handlade om hur smittan drabbat landet, hur landet har hanterat smittan och även hur president Trump direkt bemött den. För att kunna redogöra skillnaden i artiklarnas innehåll och ämnen går det att använda sig av Galtung och Ruges (1965) teori om nyhetsvärdering. Där formulerade de fyra hypoteser varav två av dem kom att bli relevanta i vårt resultat:

1. *The more distant the nation, the higher the tendency to report elite action.*

Denna hypotes stämmer väl överens med det resultat vi fick fram, då ingen vanlig människa figurerar i artiklarna om USA, medan i de artiklar som handlade om Ryssland fick den vanliga människan ett större utrymme. Man kan utefter denna hypotes säga att rapporteringen av USA är betydligt mer elitistisk än den om Ryssland.

4. *The more culturally distant the theatre, the more relevant must the event appear to be.*

Detta är en hypotes som går i samklang med vårt resultat. Ryssland är kulturellt långt borta från Sverige och i de artiklar vi har analyserat behandlas ämnen av stor vikt; vaccin mot covid-19, misstänkta dödsfall bland vårdpersonal och konspirationsteorier. Rapporteringen om USA, ett land som Sverige är kulturellt nära med, kan mer liknas vid inrikesjournalistik, då mindre relevanta saker också kvalar in på nyhetsagendan. Exempelvis är artikeln *Nya hånet mot Sverige* (Aftonbladet, 22 juni 2020) en mer lättsam artikel där Donald Trump kritiserar Sveriges coronastrategi under en presskonferens. Denna typ av en mer lättsam artikel kunde vi inte återfinna rörande Ryssland och det utgör därmed en skillnad i rapporteringen mellan länderna. Galtung och Ruge formulerar sig på följande sätt: *“In the case of culturally close countries like the UK, the USA and Belgium, a great variety of news stories reaches the papers every day, regardless of major events”* (Galtung & Ruge, 1965: 79).

5.2.3.2 Skillnaderna och likheterna mellan bilden av presidenterna

Som nämnt i tidigare avsnitt har Trump en framträdande roll i majoriteten av artiklarna, medan Putin är mer anonym. Detta kan förvisso enkelt förklaras genom att Putin inte har varit så framträdande och på så sätt inte haft något större medieutrymme. Men här kan också en teori om krisjournalistiken (Ghersetti, Odén 2019) komma att spela roll. Som nämnt i tidigare avsnitt har vi - utifrån vårt analysmaterial - kunnat se att Donald Trump blivit

tilldelad en slags huvudroll under krisen, något som vi inte kan se ha tilldelats Putin på samma sätt.

En annan skillnad är hur presidenterna ställs mot kritik. När Dagens Nyheter och Aftonbladet rapporterar om Ryssland, så riktas inte kritiken direkt mot Putin utan mer mot staten generellt. Kritiken mot ryska staten är ett genomgående tema i de artiklar vi har analyserat. I ett tydligt fall är intervjupersonen uttalat kritisk mot regimen, men inte Putin specifikt. Så här beskrivs intervjupersonen: *“Han är en nationalbolsjevik som tidigare kritiserade Putinregimen”* (Dagens Nyheter, 14 april, 2020). Ofta är kritiken mot regimen något som framgår mellan raderna, då utgångspunkten hos intervjupersonerna och källorna är att dem är regimkritiska. Ett exempel är hur Läkaralliansens pressekreterare uttrycker sig i artikeln *Läkare avskedas för de vägrar följa omöjliga order* (Dagens Nyheter, 29 maj 2020): *”Att de officiella ryska dödsiffrorna är så låga är ett resultat av systematiskt fusk.”* Detta är ett tydligt exempel på samma tema. I artikeln *Begravning med öppen kista förbjuds* så tas ett annat perspektiv upp, då en kvinna inte får begrava sin mamma med öppen kista. *“Åtgärden har satts in för att begränsa spridningen av coronaviruset.”* (Dagens Nyheter, 21 maj, 2020). I detta utdrag från ingressen så förs ingen hård kritik mot att denna åtgärd har satts in, utan belyser problemen för de anhöriga som drabbas. Detta händer inte i USA-artiklarna. Där kommer kritiken från experter och är ofta riktad direkt mot president Trump. Men i denna artikel från Dagens Nyheter om att begravingar med öppen kista förbjuds så riktas ingen direkt kritik mot någon.

I artiklarna kring USA och Donald Trump är kritiken som sagt mer öppen. Utrikesminister Ann Linde blev citerad i Aftonbladet och sa: *“Han har faktafel”* (Aftonbladet, 9 april, 2020). Detta citat riktas mot president Trump efter ett uttalande om Sveriges coronastrategi. Detta ansåg vi vara en relevant skillnad mellan ländernas och presidenternas framställning: I USA riktas kritiken öppet mot Donald Trump medans det i Ryssland riktas mot den mer abstrakta “makten”, det vill säga staten.

Bilden av länderna skiljer sig på flera sätt i rapporteringen, men det finns också likheter i hur man framställer presidenterna: den negativa rollen. Putins gestaltas med sin frånvaro som obrydd och genom att ställa hans uttalande mot det som i texten framställs som fakta, minskar hans trovärdighet. Ett exempel på detta är i artikeln *Läkare avskedas för att de vägrar följa order*:

“Samtidigt har president Vladimir Putin meddelat att den värsta fasen i pandemin är över och att de ryska regionerna gradvis kan börja avsluta försiktighetsåtgärderna. I Moskva pågår öppnandet som bäst. Detta trots att antalet coronasmittade fortfarande ökar och att majoriteten av dem befinner sig i Moskva” (Dagens Nyheter, 29 maj 2020)

Detta händer även president Trump, I artikeln *Trumps krav: Öppna i påsk* så får han ett liknande framställande som president Putin.

“Värst drabbat är New York med 7 procent av världens alla coronafall. Igår morse var siffran 25 665 insjuknade och minst 157 dödsfall. USA:s president Donald Trump har gång på gång tonat ner allvaret. Han har skyllt på Europa och kallat smittan ett ”kinesiskt” virus” (Aftonbladet, 25 mars, 2020)

Med detta vill vi också visa på likheterna dem emellan - de får båda en negativ framställning. Detta kan kopplas till att bilden av presidenterna följer teorin från Ghersettis avhandling *Sensationella berättelser* (2000) där det talas som schabloniseringar och roller som tilldelas i det journalistiska skrivandet, där Trump fått en framträdande negativ roll och Putin en anonym men ändå negativ framställning. Detta går i samklang med teorin om stereotypiseringar, som Ghersetti förklarar på följande vis i sin avhandling: *“Stereotyper kan därför liknas vid generaliserande och ofullständiga men användbara förenklingar av människor, skeenden och förhållande i verkligheten”* (Ghersetti, 2000:43). Presidenterna beskrivs ofta med värdeladdade ord som ger negativa associationer. Det finns en mer ingående analys av detta under nästa rubrik, där vi presenterar värdeladdade ord.

5.2.3.3 Värdeladdade ord

Med inspiration från den danska rapporten “Mediernes (nye) verdensbilleder” (Berggren, 2016) upprättade vi en lista med ord som används i artiklarna om Ryssland och USA.

Figur 2: Utvalda värdeladdade ord från de analyserade artiklarna

Ord och uttryck som kopplas till USA eller Donald Trump	Ord och uttryck som kopplas till Ryssland eller Vladimir Putin
Lider	Hävdade
Ignorerat	Kapplöpningen
Håna	Kremlvänlig
Lojalitet	Spioner
Orkestrerat	Stjåla
Desperat	Mystiskt
Fruktar	Mysterium
Tröttna	Tvingats
Skräckslagen	Olyckor
Hota	Kritisera
Varnar	Påstod
Vägrat	Eliten
Spända	Straffarbete
Kriget	Skandal
Skylla	Ritual
Misslyckats	Strid
Ansvaret	Obekräftade
Ojämligt	Rykte
Iltsken	Misstankar
Avsaknad	Konspirationsteoretikerna
Desinformation	Förbjuds
Kämpar	Sorg
Felaktig	Ilkska
Kaos	Manipuleras
Oklart	Solidaritet
Attack	Döljer
Tro	Barocka

Kommentar: Ord hämtade från de 19 analyserade tidningsartiklarna från undersökningsperioden 9 mars 2020 till 11 oktober 2020.

Dessa ord är hämtade från de 19 artiklar vi har analyserat. Under analysprocessen letade vi efter värdeladdade ord, som vi då plockade ut och sammanställde i denna ordlista. Det som främst förekom i de analyserade artiklarna var negativt värdeladdade ord, något som även går att utläsa i figur 2. Denna ordlista täcker inte samtliga av de värdeladdade ord som hittades, men vi gjorde ett urval baserat på de sammanhang som orden användes i. Sammanhangen i sig förstärkte ordens betydelse och de associationer som uppkom. Enligt Per Linell (1982) väcker värdeladdade ord vissa känslor och associationer, utan att själva känslan explicit skrivs ut. Exempel på sammanhang som orden förekom i redogörs för nedan.

Orden som används i samband med USA och Trump syftar på oreda, exempelvis ord som *fruktar, kriget, kämpar, kaos, attack*. I artikeln *Nya smittutbrott kan tvinga Trump att ta på sig munskyddet* är exempel på hur Trump ser sig som överbefälhavare i *kriget* mot coronaviruset (Dagens Nyheter, 2 juli, 2020) och i artikeln *Trumps attack: Sverige lider så* skriver journalisten: "*Trumps attacker mot andra länder och organisationer kan ses i ljuset av att han är under hårt tryck på hemmaplan.*" (Aftonbladet, 9 april, 2020). Dessa två exempel visar på hur han beskrivs med ord som kan associeras till dåliga förhållanden och ses som krigsuttryck. Synonymer till krig kan vara *ofred, kamp* och *fientligheter*. Synonymer till attack kan vara *anfall, angrepp* och *offensiv*. Detta ger inga positiva associationer. Man kan även se i dessa två rubriker att orden *attack* och *tvinga* finns med. Det förekommer flera ord utav denna typen, som kan utläsas i figur 2.

Många ord används också för att skapa en viss misstro mot Trump, som ordet *desinformation* som Trump ska ha förmedlat enligt artikeln *Samlat grepp mot smittan saknas i USA* (Dagens Nyheter, 9 april, 2020). I denna artikel skriver journalisten också att: "*Detta monumentala besked visade sig vara en felaktig uppgift från Trump som Vita huset sedan försökte korrigera.*" (ibid), då journalisten syftar på en uppgift om att stoppa handelsavtal från Europa. Dessa typer av ord ger en bild av att Trump har *fel*. Dessa misstänkliggöranden framkommer även i artiklar från Aftonbladet. I artikeln *Nya hånet - mot Sverige* så skriver journalisten: "*Dessutom, hävdade Trump, ger testerna utslag på unga människor som bara lider av snuva.*" (Aftonbladet, 22 juni, 2020). Ordet *hävda* har också en effekt då det inte presenteras med att *säger Trump* utan att han *hävdade*, alltså uppfattas det mer som ett påstående, snarare än fakta.

Fler uttryck som ger bilden av ett ansträngt läge i USA beskrivs i artikeln *Nya smittutbrott kan tvinga Trump att ta på sig munskyddet*: "*...säger något om de spända stämningarna i ett USA, där coronaviruset har kommit tillbaka med oväntad kraft*" (Dagens Nyheter, 2 juli, 2020). Frågan om munskydd får representera den spända stämningen i USA, och i samma artikel framkommer det att president Trump *vägrat* framträda med munskydd. *Vägrat* är ett starkt ord som förmedlar en direkt ovilja att samarbeta. Detta i samband med hans stora medieutrymme samt att han blir presenterad med dessa ord som *krig, attack, hävdade, spända stämningarna* och *vägrat* ger en bild av en ledare med intensiva, spända stämningar kring sig.

Från listan med ord ovan kunde vi endast utröna ett ord som har en positiv klang, ordet “solidaritet”. Detta är ett ord som används i artikeln *Många vårdanställda dör - men staten döljer orsaken* (Dagens Nyheter, 9 maj 2020): “*Han [läkaren] poängterar att listan är ofullständig. Den publiceras i solidaritet med rysk sjukvårdspersonal, eftersom ingen litar på myndigheternas statistik.*”. När ordet används i detta sammanhang gestaltas det som att sjukvårdspersonalen har en stark solidaritet mellan varandra, samtidigt som myndigheterna inte går att lita på. Detta följer samma narrativ som vi tidigare redogjort för: staten är illojala vilket ger konsekvenser för den vanliga människan. Resterande ord ger negativa och/eller neutrala associationer. Merparten av de övriga orden används för att misstänkliggöra ryska staten med ord som *spioner, mystiskt, rykte, misstankar, manipuleras*. Dessa ord används i artiklarna för att på ett eller annat sätt beskriva ryska statens tillvägagångssätt i coronakrisen. Ett exempel på detta är från artikeln *Läkare avskedas för att de vägrar följa omöjliga order* (Dagens Nyheter, 29 maj 2020). “*Enligt Trofimova är det verkliga antalet döda 3–4 gånger högre. Statistiken manipuleras genom att felaktig dödsorsak uppges.*” Natalja Trofimova är den ryska läkaren som skildras i denna artikel. Hon har förlorat sitt jobb och riktar stark kritik och misstanke mot de ryska myndigheterna. Hennes uttalande bekräftas även av intresseorganisationen Läkarealliansen.

Ytterligare en artikel där ett flertal värdeladdade ord används i är *I Ryssland sprids konspirationsteorierna av intellektuella* (Dagens Nyheter, 14 april 2020):

“*När man har hört en misstanke tillräckligt många gånger blir den så bekant att man, om inte anammar den helt och hållet, uppfattar den som allmän kunskap. Därför reagerar folk i Ryssland ofta inte på påståenden som i våra samhällen ter sig närmast barocka.*”. (ibid)

Här använder skribenten orden för att skapa en skiljelinje mellan “vårt” samhälle och ryssarna. Detta blir en form av generalisering av det ryska folket, då hon inte specificerar “folk i Ryssland” närmare. Detta kan i sin tur kopplas till det som Falkheimer redogör för i sin avhandling *Att gestalta en region* (2004), gällande nationella stereotyper:

“*Att beskriva skillnader kan betraktas som en självklar journalistisk uppgift - genom ökad kunskap om olika tankesätt, förvaltningssystem eller vad det nu må vara, kan de olika sidorna närma sig varandra. Problemet är att de nationella stereotyperna riskerar att bli självuppfyllande.* (Falkheimer, 2004: 172)

Här diskuteras visserligen förenklingen av det svenska och danska folket, men vi ser att det även är applicerbart på svensk utrikesrapportering om Ryssland. Med ord som *barocka, misstankor, spioner* förstärks de fördomar om stereotyper i Ryssland ytterligare i och med att hela Rysslands befolkning kan räknas in i det generaliserande ordvalet “folk i Ryssland”. “*Kravet på förenkling leder till att den mångfald i livsstilar, etnicitet som ryms bland tre miljoner invånare döljs...*”. (Falkheimer, 2004: 172). Detta kan ses som extra relevant för

Ryssland, då detta är ett land med över 100 miljoner invånare, enligt den officiella beräkningen (2017).

För att återgå till den ursprungliga frågeställningen, skillnaden mellan rapporteringen av USA och Ryssland, kan man utvärdera en slags tematik i hur värdeladdade ord används om respektive land. I artiklarna om coronakrisen i Ryssland användes orden för att direkt eller indirekt rikta kritik mot staten, och i ett fall för att skapa en distans mellan det "ryska" tankesättet och det "svenska", som i fallet med artikeln om konspirationsteoretikerna. Som nämnt ovan ger flera av dessa ord historiska associationer till kalla kriget, såsom *kapplöpning* och *spion*, vilket var något som inte fanns lika tydligt i artiklarna om USA. I artiklarna om USA används inte orden för att rikta kritik mot en stat, utan mer för att framställa Donald Trump som en aggressiv ledare, då det främst är krigsrelaterade begrepp som används.

5.2.3.4 Aktörer i artiklarna

Skillnaden mellan de två presidenternas utrymme och framställning i texterna är något vi redogör för under avsnittet "5.2.3.2 Skillnaderna och likheter mellan presidenterna" och kommer därför inte upprepa det i detta avsnitt. I detta avsnitt kommer vi främst att fokusera på de hälso- och smittskyddsexperter som citeras i artiklarna under coronapandemin. Gällande uttalanden av smittskydds- och hälsoexperter förekommer en skillnad mellan de båda länderna. I artiklarna om Ryssland förekommer en större spridning i experternas nationalitet, där de ryska experterna var en klar minoritet. I artiklarna om USA förekommer det flest amerikanska hälso- och ekonomiska experter med undantag för ett fåtal tillfällen då svenska experter kommer till tals. Vid ett tillfälle i Dagens Nyheter artikel *Sociala medier stoppade Trumps inlägg om covid* (Dagens Nyheter, 7 oktober 2020) kritiserar Folkhälsomyndighetens generaldirektör Johan Karlsson Trumps uttalande om att covid-19 går att likställa med säsongsinfluensan. Men den mest framträdande experten är Anthony Fauci som presenteras som USA:s främsta smittskyddsläkare. Framställningen av dessa experter görs oftast i relation till Donald Trump och rapporteringen skildrar då en slags polarisering, vilket är en form av berättarteknik. Berättartekniker är något som går under teorin om medielogik (Strömbäck, 2019). Polarisering är en återkommande berättarteknik som används flitigt i rapporteringen om coronaviruset i USA. Som nämnt i tidigare avsnitt ställs Trump mot experterna och en slags tvådelad konflikt gestaltas. I en artikel i Dagens Nyheter presenteras denna konflikt på ett konkret sätt: "*Fauci och andra experter oroas över att USA öppnat för tidigt. Något USA:s president Donald Trump inte håller med om.*" (Dagens Nyheter, 4 juli 2020). Där kan man även se en likhet med rapporteringen om Ryssland, där det också går att urskönja en polarisering som gestaltas mellan den vanliga människan och staten. I rapporteringen om Putin och Ryssland får den vanliga människan komma fram och berätta ur sitt perspektiv, vilket inte sker i rapporteringen om USA. Detta kan, som nämnt i tidigare avsnitt, kopplas till Galtung teori om utrikesjournalistik, "*The more distant the nation, the higher the tendency to report elite action.*" (Galtung, Ruge, 1965).

För återgå till skillnader i experter under rapporteringen om coronakrisen mellan länderna, kunde vi konstatera att den enda som liknar en rysk inhemsk expert är professorn Anton Ersjov som uttalar sig i artikeln *Ryskt vaccin ges inte till de över 60* (Aftonbladet, 14 augusti

2020). Hans nationalitet presenteras dock inte och vi kan därför inte dra slutsatser kring om han är rysk eller inte. Anton Ersjov är ett namn som endast dyker upp på ett ställe i ovanstående artikel, i meningen: *“Men det finns inga data som bekräftar det, säger professor Anton Ersjov till Fontanka.”* I Aftonbladets artiklar om Ryssland finns det två återkommande, uttalade experter: Anthony Fauci, som är amerikan, och Matti Sällberg, som då är svensk. Deras uttalanden behandlas med stor trovärdighet då deras kommentarer föregås av *säger snarare än hävdar eller påstår*: *“Efter 38 personer kan man inte vara särskilt säker på det, säger Matti Sällberg”* (Aftonbladet, 14 augusti, 2020) och: *”USA:s ledande smittskyddsexpert Anthony Fauci tillhör de som tvivlar. Om Ryssland nu tagit fram ett vaccin hoppas han att ”de faktiskt testat det ordentligt” innan de börjar massvaccinera.* (Aftonbladet, 12 augusti 2020).

Det ryska hälsoministeriet förekommer i flertalet artiklar, men presenteras inte utifrån någon uttalad expertis och det finns ingen namngiven representant för ministeriet i artiklarna. Deras uttalande behandlas ur ett mer granskande perspektiv med den kritik som ovan nämnda experter ger: *Vid presentationen av vaccinet i tisdags påstod också det ryska hälsoministeriets representant att det ger immunitet i upp till två år.* (Aftonbladet, 12 augusti 2020). Även Gamaleja institutets chef (de som tagit fram vaccinet) presenteras inte utifrån någon expertis i artikeln *Handlar bara om pengar* (Aftonbladet, 15 augusti 2020): *“Det ryska vaccinet har tagits fram på Gamaleja-institutet för epidemiologi och mikrobiologi i Moskva. Nu bemöter institutets chef Aleksander Gintzburg kritikerna i väst.”* Aleksander Gintzburg är även mikrobiolog, vilket inte framkom i artikeln.

6. Sammanfattning och diskussion

6.1 Misstänksamhet i öst och Trump-feber i väst

Sammanfattat är bilden som förmedlas av Ryssland och USA under coronakrisen negativ, utifrån de artiklar som analyserats i denna uppsats. Denna studie visar att den största skillnaden mellan hur man framställer respektive lands hantering av coronapandemin är *vad* det är som kritiseras och framställs som negativt. I analysen av rapporteringen om Ryssland berör kritiken den ryska staten. Det finns återkommande gestaltningar som ger läsaren anledning att inte lita på den ryska staten. I rapporteringen om USA är kritiken personinriktad, mot Donald Trump.

Gestaltningar görs som bekant genom att välja ut aspekter, perspektiv, ord och källor för att på så sätt konstruera en verklighet som leder tankarna i en viss riktning. Journalisten ramar in verkligheten med hjälp av gestaltningar, likt ett fönster som visar en begränsad skärva av verkligheten (Strömbäck & Nord, 2017). *Det handlar om allt från den journalistiska infallsvinkeln, vilka källor som får uttala sig och vilka fakta som åberopas till - inte minst - hur värdeladdade ord används*” (Shehata 2019: 343). Infallsvinkeln, användning av källor och fakta samt användningen av värdeladdade ord ramar dels in en bild av ett Ryssland som är splittrat mellan medborgare och makt och dels en bild av USA som är betydligt mer inriktad på Trump och hans agerande. *”Stereotyper kan därför liknas vid generaliserande och ofullständiga men användbara förenklingar av människor, skeenden och förhållande i verkligheten”* (Ghersetti, 2000: 43).

Utifrån vårt resultat kan vi se att nyhetsrapporteringen från de båda länderna följer en relativt schabloniserad struktur. Dessa stereotypa bilder som schablonerna bygger på är något som är applicerbart i båda ländernas fall: I rapporteringen om Ryssland kom vi i denna studie fram till att det rör sig om en förenklad bild av ett institutionellt system, snarare än det som var fallet med rapporteringen om USA, en förenklad bild av en person, det vill säga Donald Trump.

Den ryska staten förenklas till en “ond” makt som motarbetar den vanliga människan med hjälp av den ensidigt kritiska berättelsen, då makten inte får komma till tals.

Abstraktionen av den ryska staten var påtaglig i samtliga artiklar, då det förekom en stor brist av representanter och talespersoner som uttryckte sig från statens perspektiv. Detta rimmar väl med den slutsats som drogs i *Ryskt hot och amerikanskt hjältemod* (Carlsson Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl 2016): att den kritiserade parten, det vill säga ryska staten inte får komma till tals, och det genererar i en obalans. Detta resultat är visserligen från 2016, men med stor igenkänningsfaktor kopplat till vårt resultat: *“Ryska privatpersoner beskrivs på ett sätt som kan få läsaren att sympatisera med dem och att som att de är en utsatt grupp av människor som blir orättvist behandlade av den ryska politiska makten”* (Carlsson Tenitskaja, Eriksson & Blomdahl 2016).

Grunden till denna obalans är som nämnt de regimkritiska rösterna som hörs mest i artiklarna. De röster som lyfts fram är de som på något sätt påverkats negativt av statens

hantering av coronakrisen. Vi inledde denna uppsats genom att citera Guy Mettan, författare till *Varför vi älskar att hata Ryssland* (2017) och anser att följande citat behandlar en aspekt som vi har upptäckt under uppsatsens gång:

“När händelsevis någon ryss citeras rör det sig i 80 procent av fallen om en person som arbetar för en västerländsk stiftelse och följaktligen ger en mycket provästlig och Kremlikritisk bild. Moscow Times, den engelskspråkiga dagstidningen i Moskva, har gjort det till en specialitet att vara ultraselektiv med källorna och sina skribenter. Men den är inte ensam. Även de mest seriösa tidningar som New York Times bedriver denna tendensiösa form av journalistik. Som Stephen F. Cohen har påpekat avfärdas intellektuella som står nära den ryska regeringen ståndpunkter hänsynslöst av västmedierna som “propagandister”, helt oavsett deras nationalitet” (Mettan 2017: 266).

Artiklarna är, som tidigare nämnt, ofta kritiska mot Kreml och låter personer och organisationer som uttrycker den typen av kritik ofta komma till tals. Bilden av ryska staten som lögnare förstärktes ytterligare i användningen av källor. Statliga medier anses inte vara trovärdiga och istället använde, främst Dagens Nyheter, oberoende och regimkritiska ryska nyhetsmedium. Sen är det även värt att poängtera att det finns en erkänd problematik gällande statligt ägda medier i Ryssland, då de i många fall använts för att propagera för den ryska staten, snarare än att skildra en verklighet. Detta är något som tas upp i boken *Vilseledning* (2016), där statsvetaren Stefan Olsson granskar hur svenska medier förhöll sig till den missvisande nyhetsförmedling som Ryssland låg bakom under kriget i Ukraina. Med detta i bakhuvudet kan man se att en journalist har en god anledning till att misstro den ryska staten.

Som tidigare nämnts i den här uppsatsen finns det historiska aspekter som är viktiga att känna till för att få en djupare förståelse för dagsläget. Vi har sett att det fortfarande förekommer historiska anspelningar i dagens nyhetsrapportering: om Ryssland skriver man om *spioner* och *kapplöpning* och i USA dras genom ordvalen flera paralleller till krig. Några utdrag från vår lista med värdeladdade ord är *attack*, *kämpar* och *kriget* (Figur 2). Varför man refererar till krig när man pratar om USA är svårt att dra en slutsats kring. Det vi kom fram till i resultatdelen var att det kan bero på att president Trump framställs som en mäktig, aggressiv ledare. Man kan tänka sig att han valt det offentliga ljuset under denna kris, men eftersom vi inte kan förankra det påståendet i vår empiriska undersökning är det endast något som vi kan spekulera kring. Men det som vi har kommit fram till är att han konstant blir ifrågasatt och kritiserad av de perspektiv som väljs att plockas fram av Aftonbladet och Dagens Nyheter. Den bild som rapporteringen förmedlar av Donald Trump är intressant. Som vi tog upp i inledningen så anser Michael Nystås, författaren till boken *#Trumpgate*, att den svenska mediebildens av Donald Trump är *“starkt negativ vinklad”*, som Nystås tog upp i SVT Opinion i april 2018. Vi har kommit fram till samma slutsats i vår undersökning, fast nu under en rådande pandemi.

Vladislav Savic menar på i sin bok *Rysskräcken och Vladimir Putin* (2010) att det finns en påtaglig russofobi i Sverige, en fråga som även tas upp av Nordström i analogin "*Russia in Nordic News Media Coverage of Nordic Countries in News Media of Russia*" (Kabel, 2019): "*If Sweden is a country characterised as russophobic one can ask if it is also reflected in the media coverage.*" (Nordström, 2019: 75). Om det finns en russofobi i Sverige kan vi utifrån vårt resultat spekulera kring att den speglas i den kritiska tonen mot den ryska staten i nyhetsrapporteringen under vår avsedda undersökningsperiod. Men i och med att vi endast har analyserat 19 artiklar från två olika tidningar, går det inte att dra slutsatsen att detta är något som karaktäriserar svensk nyhetsrapportering om Ryssland.

En annan aspekt som Ghersetti pratar om i sin teori om krisjournalistik är att man tillslut når ett läge i rapporteringen då man vill utkräva ansvar: "*Där kräver krisjournalistiken att orsakerna och hanteringen ska granskas och frågor riktas till att bli ansvarsutkrävande och makthavare ställs till svars*" (Ghersetti, Odén, 2019). Detta tenderar inte att hända i början av en ny kris, men det har det gjort för president Trump. Han har stått som frontfigur under hela rapporteringen av coronakrisen i både Aftonbladet och Dagens Nyheter. Han har fått ställas till svars och blivit kritiserad ända sedan början av pandemin. I en artikel som skrevs av Dagens Nyheter redan den 13 mars får han kritik riktad direkt mot sig: "*Fram till onsdagskvällens tal har Trump konsekvent underdrivit riskerna med det nya coronaviruset och liknat det vid en förkylning*" (Dagens Nyheter, 13 mars, 2020). Trots att ansvarsutkrävande är något som vanligtvis görs av det egna landets ledare, finns det tendenser i rapporteringen om USA som lutar åt en mer inrikesklingande journalistisk. Detta ansvarsutkrävande skulle vi kunna koppla till Galtung och Ruges teori om nyhetsvärdering: "*In the case of culturally close countries like the UK, the USA and Belgium, a great variety of news stories reaches the papers every day, regardless of major events*". (Galtung & Ruge 1965:79). Detta är en aspekt vi inte ser i rapporteringen om Ryssland. Då detta inte var något som vi specifikt undersökte, ser vi det ändå som ett intressant fynd från denna undersökning, och därmed en forskningslucka för framtida studier.

Något annat som vi finner intressant är hur den geografiska och kulturella närheten spelar in. I tidigare forskning som gjordes under ett långt tidsspänn från början på 1980-talet fram till slutet på 2010-talet drogs slutsatserna att vi riktat kritik mot USA, men fortfarande ser landet som ett föredöme. Detta kommer från "*Understanding the Prime Mover: Ambivalent Swedish Press Discourse on the USA from 1984 to 2009*" (Hammarlund & Riegert, 2011) där man tittade på nyhetsrapportering i Sverige som handlade om USA. Där beskrivs USA:s roll som en storebror för Sverige, och som man sett upp till gällande demokrati och ekonomi. Vi har i vår undersökning haft svårt att se dessa tendenser, men det kan till stor del bero på vår jämförelsevis korta undersökningsperiod, samt Trumps personliga negativa framställning som har stått i rampljuset. Själva landet hamnar i skymundan.

Det är viktigt för journalistiken att man vrider och vänder på perspektiv. Men i Rysslandsrapporteringen får mycket stå oemotsagt. Där presenteras den ryska staten ofta utan namngiven person, men också utan att få svara på kritik. Det finns ett fall då

Rysslandskorrespondenten för Dagens Nyheter försöker få tag på en chef, men skriver att hon inte får tag på personen. Detta är det enda fallet där detta sker, eller iallafall där det skrivs ut. Annars får kritiken ta stor plats i artiklarna och många ryssar och organisationer beskriver landet som opålitligt och att staten ljugar. Detta budskap som förmedlas i svenska medier är något som folk reagerar på. En person anmälde Sveriges Television för just detta tidigare i höstas. Anmälaren ansåg då att SVT misstänkliggjorde den ryska staten genom att insinuera att de officiella siffrorna inte stämmer. Anmälan ledde dock till ett friande enligt granskningsnämndens bedömning:

“Granskningsnämnden anser att SVT visat grund för påståendet och inslaget strider därför inte mot kravet på saktighet i denna del. Nämnden kan inte heller finna att vad anmälaren i övrigt anför medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saktighet eller de regler som gäller för SVT:s programverksamhet.” (SVT Programetikens informationsbrev 2020, 10–05)

Det är en tunn skiljelinje mellan att kritiskt granska och misstänkliggöra. Med detta vill vi belysa att det finns en samhällelig diskussion kring hur de svenska medierna förhåller sig till Ryssland i sin rapportering. Det kan vara värt att poängtera hur de etiska reglerna för press, radio och TV väljer att formulera det etiska regelverk som behandlar objektivitet och opartiskhet: *“13. Sträva efter att ge personer, som kritiseras i faktaredovisande material tillfälle att bemöta kritiken samtidigt. Sträva också efter att återge alla parter ståndpunkter.”* (Svenska Journalistförbundet, 2020).

Det resultat vi fick fram är att det också skiljer sig mellan tidningarna, då Dagens Nyheter generellt rapporterar mer om de bägge länderna än vad Aftonbladet gör. Det finns också skillnad i rapporteringen, då Dagens Nyheter har korrespondenter i både Ryssland och USA, vilket vi inte kunde finna hos Aftonbladet. Detta har gjort Dagens Nyheter rapportering om Ryssland skildrar en verklighet närmare den vanliga människan. I Aftonbladet kunde vi endast hitta fyra artiklar att analysera om Ryssland, och de handlade om de större perspektiven än den mer handfasta journalistiken från Dagens Nyheter. Likheten vi har kunnat urskilja mellan tidningarna är att rapporteringen om USA är betydligt mer elitcentrerad. Vi kan också ana en mer sensationsartad journalistik från Aftonbladets totala rapportering, främst i de rubriker de använt. Detta kan bero på att sensationsjournalistiken spelar in i kvällstidningars rapportering (Weibull, Wadbring, 2019).

Sammantaget är det främsta fyndet från denna undersökning var kritikens lampa riktas. I USA handlar det om en person som framställs vara problemet: Donald Trump. Hans stora utrymme i texterna i kombination med den hårda kritik som framkommer i artiklarna gör att han blir en slags syndabock för coronakrisen i USA. I Ryssland skildras en större, mer systematisk problematik och det är inte lika lätt att peka finger på vem eller vilka som ska utkrävas på ansvar.

6.2 Slutdiskussion och framtida forskning

För att återkoppla till syftet med denna uppsats som gick ut på att se hur dessa två länder har skildrats i Aftonbladet och Dagens Nyheter under coronapandemin, anser vi oss ha fått tillfredsställande svar på våra frågeställningar. Vi kan dock inte med denna uppsats dra alltför stora växlar på generaliseringen, då vi endast analyserat 19 artiklar kvalitativt. Men vi kan göra en generalisering kring att det rapporteras mycket mer om USA än om Ryssland vilket är en aspekt som vi anser vara värd vidare diskussion. Med sunt förnuft anade vi att USA skulle ha större medial plats än Ryssland, speciellt under den utvalda undersökningsperioden då det amerikanska presidentvalet skedde. Men frågan är om Rysslands relativt lilla utrymme handlar om ett egentligt ointresse hos den läsande publiken, eller om publikens (i sådana fall) påstådda ointresse snarare beror på bristen av nyhetsartiklar gällande Ryssland. Detta filosofiska "hönan och ägget-dilemma" anser vi dock ligga utanför vårt undersökningsområde, men det är en tänkvärd aspekt att eventuellt behandla i framtida forskning.

Det vi som journalister tycker är ett nämnvärt resultat är hur bilden av den ryska statsapparaten fungerar. Det finns ingen specifik representation, utan makten beskrivs som en abstraktion. Här ser vi ett behov av fortsatt forskning, för att närmare lyfta de konsekvenser som den här typen av medierapportering har på samhället. När det handlar om USA så är Trump ingen okänd man för det svenska folket, utan har länge florerat i de svenska medierna. Det som är intressant är hur Trump från pandemins början blir ställd mot väggen och medierapporteringen kan närmast beskrivas som ansvarsutkrävande. Detta brukar inte ske i början av kriser enligt den teori om kriskommunikations som vi har utgått ifrån. Ett ämne för framtida forskning hade varit att komparativt jämföra hur Donald Trump skildras i amerikanska medier jämfört med de svenska medierna. En spekulativ aspekt värd att upp för diskussion är frågan kring huruvida Putin hade fått samma roll i de undersökta tidningarna som Trump - om han hade varit lika framträdande under coronakrisen? Hade medierapporteringen haft samma ansvarsutkrävande ton då, eller hade betoningen fortfarande legat på statens hantering?

För att återkoppla till uppsatsens syfte anser vi oss ha fått tillfredsställande resultat för att kunna besvara våra frågeställningar. Två mäktiga länder som båda framställs negativt under coronapandemin - men på två olika sätt. I väst ser vi Donald Trump i huvudrollen som antagonist, en man som leder sitt land i fördärvet. I öst sidan ser vi en korrupt stat som gör allt för att manipulera statistik och en rysk befolkning som lider i kölvattnet av detta. I framtida forskning hade det varit intressant att likt denna uppsats utföra en komparativ undersökning, men när den tillträdande presidenten Joe Biden sitter vid makten. Detta för att se hur stor del som president Trump bidrar till den negativa framställning som vi har kunnat utröna i vårt resultat. En framtida studie av detta slag skulle förvisso behöva utföras under annorlunda förutsättningar, då denna undersökning gjorts under en tid av kris i världen.

Referenslista:

Litteratur

Aalberg, Toril. Strömbäck, Jesper. & de Vreese, Claes. (2012). *The Framing of Politics as Strategy and Game: A Review of Concepts, Operationalizations and Key Findings*. *Journalism* 13(2), 162–178. <https://doi.org/10.1177/1464884911427799>

Andersson, Jan. Furberg, Mats. (1984). *Språk och påverkan*, Thales: Stockholm

Asp, Kent. (red). (2012). *Svenska journalister 1989–2011*. Källered: Ineko AB

Carlsson T. Alexandra. Eriksson, Sally. Blomdahl, Victor. (2016). *Ryskt hot och amerikanskt hjältemod - En kvalitativ jämförelse av svenska mediers rapportering om nyhetsändelser i Ryssland respektive USA*. (Kandidatuppsats). Göteborg: JMG, Göteborgs Universitet.

Falkheimer, Jesper. (2004). *Att gestalta en region: källornas strategier och mediernas föreställningar om Öresund*, Riga: Centrum för Danmarksstudier och Makadam förlag.

Galtung, Johan. Ruge, H. Mari. (1965). The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64–90. <https://doi.org/10.1177/002234336500200104>

Ghersetti, Marina. (2011), *Publikens betydelse för nyhetsvärdering*. Göteborg: University of Gothenburg.

Ghersetti, Marina. (2000). Sensationella berättelser: *En studie av nyheter från Angola 1987 och om prinsessan Diana 1997 i dagstidningar, radio och TV*. Kungälv: Livréna Grafiska AB.

Hammarlund, Johan. Riegert, Kristina. (2011). Understanding the prime mover: Ambivalent Swedish press discourse on the USA from 1984 to 2009. *International Journal of Cultural Studies*, 14(1), 15–33. <https://doi.org/10.1177/1367877910384181>

Kabel, Lars. Bodrunova, Svetlana. Jørgensen, S. Asbjörn. Mård, Anders. Naper, A. Anja. Nordström, Jonathan. (2019). *Russia in Nordic News Media Coverage of Nordic Countries in News Media of Russia*, Nordic Journalist Centre ho Århus: Danish school of media and journalism.

Krisberedskapsmyndigheten. (2015) *Handbok i kriskommunikation*. Jupiter Reklam tryck: NRS Tryckeri.

Kumm, Björn. (2006). *Kalla Kriget*, Lund: Historiska Media

Linde, Carl-Johan. Olsson, Sara. (2017) *State of the Donald* (Kandidatuppsats) Sundsvall: Informations- och pr-programmet, Sundsvall: Mittuniversitet.

Linell, Per. (1982). *Människans språk*, Malmö: Gleerups Utbildning AB, 2:a uppl.

Lundgren, Kristina. Ney, Birgitta. Thurén, Torsten. (1999). *Nyheter - att läsa tidningstext*. Stockholm: Ordfront förlag.

McQuail, Dennis. (1994). *Mass communication theory: An introduction*. London: Sage Publications.

Mettan, Guy. (2017). *Varför vi älskar att hata Ryssland*, Stockholm: Karneval förlag.

Modh, Malin. (2003). *Kriskommunikation: En introduktion för myndigheter KBM:s utbildningsserie 2003:3*.

Nord, Lars. von Krogh, Torbjörn. (2020). *CoViD-19 and the Media: Devastation or Renaissance?* Salzburg: Media for Democracy Monitor MDM 2020, University of Salzburg

Odén. Thomas. Djerff-Pierre, Monica. Ghesetti, Marina. Johansson, Bengt. (2016) *Kriskommunikation 2.0*. Göteborg, JMG, Göteborgs Universitet: DanagårdLiTHO.

Roosvall, Anna. (2005). *Utrikesjournalistikens antropologi: Nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar* (PhD thesis). JMK, Stockholm. Hämtad 2020-11-15 från: <http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A192743&dswid=355>

Tashakkori, Abbas. Teddlie, Charles. (red.). (2003). *Handbook of mixed methods in social & behavioral research*. Thousand Oaks, Calif: SAGE Publications.

Savic, Vladislav. (2010). *Vladimir Putin och rysskräcken*, Stockholm: Nordstedts.

Olsson, Stefan. (2016). *Vilseledning*. Livonia: Timbro förlag

Weibull, Lennart. Wadbring, Ingela. (2014). *Massmedier: Nya villkor för press, radio, och tv i det digitala landskapet*. Falun: Scanbook.

White, M. David. (1950). *The "gate keeper": A case study in the selection of news*. Journalism Quarterly 27

Elektroniska källor

SVT Programetikens informationsbrev. (2020). *Saklig grund ledde till dubbla frianden*.

Hämtad 2020-12-23 från:

<https://omoss.svt.se/download/18.195d317b174e42a02b4b821/1601908958256/SVT%20Programetikens%20infobrev%202020-10-05.pdf>

Utrikesdepartementet. (2020). *Sveriges diplomatiska förbindelser till Ryssland*. Hämtad 2020-11-10 från: <https://www.gov.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sverigesdiplomatiska-forbindels>

Utrikesdepartementet, (2020). *Sveriges diplomatiska förbindelser till USA*, hämtad 2020-11-10 från: <https://www.gov.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiskaforbindelser/amerika/usa/>

Orvesto Konsument, (2020), Aftonbladet, hämtad 13/11-20, från <https://annonswebb.schibsted.se/sv-se/brands/aftonbladet-20/stats/aftonbladet-2079>.

Orvesto Konsument, (2020), Dagens Nyheter, hämtad 13/11-20, från <https://annons.dn.se/svse/stats/dagens-nyheter-1790>.

Elektroniska artiklar

Blomgren, Jan. (2020, 18 mars), Få ryska fall - men ökande misstro mot siffrorna, *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2020-12-23 från <https://www.svd.se/fa-ryska-fall--men-okande-misstrot-mot-siffrorna>

Ekot. (22 september 2020). USA värst drabbade landet i världen. *Sveriges radio*. Hämtad 2020-12-23 från <https://sverigesradio.se/artikel/7559429>

Nystås, Michael (17 april, 2018) Sinnessjuk, otillräknelig, pajas – när svensk media vinklar Trump, *SVT Opinion*. Hämtad 2020-12-12 från <https://www.svt.se/opinion/sinnessjukotillraknelig-pajas-mediebevakningen-av-usa-s-president-ar-minst-sagt-obalanserad>

Ohlsson, Erik. (2020, 2 juli). Sverige måste förbättra sin relation med Ryssland. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2020-11-13 från: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/sverige-masteforbatttra-sin-relation-med-ryssland/>

Sadikovic, Adrian. Gagliano, Alexander. (2020, 13 mars). Desinformation och rykten sprids kring coronaviruset. Hämtad 2020-16-12 från: <https://sverigesradio.se/artikel/7427277>

Winqvist, Lina. (2015, 25 februari). Hemliga dokument avslöjar Rysslands Ukrainaplan, *YLE*. Hämtad 2020-12-17 från <https://svenska.yle.fi/artikel/2015/02/25/hemliga-dokumentavslojar-rysslands-ukrainaplan>

Analyserade artiklar Aftonbladet

Ekroth, Benjamin (2020, 25 mars) Trumps krav: Öppna i påsk, *Aftonbladet*, s. 8

Forsberg, Oskar (2020, 3 oktober) Kartläggs i jakten på spår - när blev han smittad av covid19, *Aftonbladet*, s. 7

Kerpner, Joachim., (2020, 14 augusti), Ryskt vaccin ges inte till de över 60, *Aftonbladet*, s. 7

Kerpner, Joachim., (2020, 15 augusti), Handlar bara om pengar, *Aftonbladet*, s.8

Larsson, Petter (2020, 21 juli) Dödstalen rusar, *Aftonbladet*, s. 6

Stigfur, Sophie. (2020, 12 augusti). Min dotter fick vaccin, *Aftonbladet*, s. 14

Tanha, Sophie. (2020, 22 juni). Nya hånet - mot Sverige, *Aftonbladet*, s. 8

Westin, Adam. Westling, Fanny. Andersson. Jakob. (2020, 8 maj). Ryska läkare dog - föll från fönster, *Aftonbladet*, s.12

Österman, Hans. Westin, Adam. Ekroth, Benjamin. Svensson, Olof. (2020, 9 april) Trumps attack: Sverige lider, *Aftonbladet*, s. 8.

Analyserade artiklar Dagens Nyheter

Af Kleen, Björn. (2020, 13 mars), Samlat grepp mot smittan saknas i USA, *Dagens nyheter*, s.10

Eriksson, Karin., (2020, 2 juli), Nya smittutbrott kan tvinga Trump att ta på munskyddet, *Dagens Nyheter*, s. 16–17

Gelin, Martin., (2020, 15 juli), Florida struntade i varningarna - nu smittas 15 000 varje dag, *Dagens nyheter*, s. 16

Laurén, Anna-Lena (2020, 21 maj) Begravningar med öppen kista förbjuds, *Dagens Nyheter*, s. 21

Laurén, Anna-Lena., (2020, 29 maj) Läkare avskedas för att de vägrar följa omöjliga order, *Dagens nyheter*, s. 18

Laurén, Anna-Lena (2020, 14 april) I Ryssland sprids konspirationsteorier av intellektuella, *Dagens Nyheter*, s. 16

Laurén, Anna-Lena (2020, 9 maj) Många vårdanställda dör - men staten döljer orsaken, *Dagens Nyheter*, s. 20

Laurén, Anna-Lena (2020, 24 maj) Allt fler inom ryska eliten smittade, *Dagens Nyheter*, s. 21

Svahn, Claes. (2020, 7 oktober). Sociala medier stoppade Trumps inlägg om covid, *Dagens Nyheter*, s. 13

Svahn, Clas. (2020, 4 juli). Nu ökar smittan mest i Trumps fästen, *Dagens nyheter*, s. 20